

15539
WYŻSZA SZKOŁA HANDLU MORSKIEGO
BIBLIOTEKA
S o p o t
Czerwonej Armii 101
Sz. 5



OGÓLNOPOLSKI

TYGODNIK

GOSPODARSTWA

INFORMATOR PRZEDSIĘBIORCY PRYWATNEGO

S P I S R Z E C Z Y

Z okna Redakcji	3
Nowa klasyfikacja branżowa słowiznie	3
I. Zagadnienia ogólne	3
Trzy lata pracy Szczecińskiej Izby Przemysłowo Handlowej — (ep) * Przed trzema laty	3
IV. Handel i Centrale Handlowe	3
Działalność Centrali Prywatnego Przemysłu Farmaceutycznego w I półr. 1949 r. — (e) * „Problematyka handlu w Polsce Ludowej”.	3
V. Ceny i Marże	7
Wyroby włókiennicze produkcji prywatnej z transakcyj wiązanych. * Cegła produkcji prywatnej * Papa produkcji prywatnej * Pudełka do past * Marża w obrocie handlowym płynnym owocem * Imbir * Artykuły „Bacutil” * Meble i wyroby stolarskie * Preparat „Castor” * Cennik miodu.	7
VI. Ustawodawstwo gospodarczo-skarbowe	9
Dwa ważne dekrety: Utrwalenie zasady nominalizmu — Zmiany dekretu o podatku od wzbogacenia wojennego. — Gr. Prawnik radzi: Sprzedaż maszyny; Radiomechanicy; Podatek od nabycia praw majątkowych; Podatek lokalowy; Odrzucenie ksiąg; Najem placu.	9
X. Różne	11
Z życia Izb, Związków i Zrzeszeń.	11
X. Kartoteka gospodarcza	
Urlony 1 — 2; Umowa o pracę 3 —	



Poprzedni, podwójny numer OTG został mylnie oznaczony.

POWINNO BYĆ:

Nr 20 21 z dn. 7—14.VIII.49.





Jedno z czasopism warszawskich prowadzi stałą rubrykę pt. „Śladem naszych artykułów”. Chodzi o to, że pomysły redakcyjne, listy czytelników i korespondentów, spełniają rolę sporadycznej kontroli społecznej. Ich pozytywna rola jest słusznie doceniana przez większość wymienionych w listach (lub artykułach) instytucji, które usuwają braki, wprowadzają ulepszenia i... zawiadamiają nas o tym, abyśmy mogli pokwitować w piśmie załatwienie sprawy”. O takiej sprawie chcemy napisać parę słów, co tu ukrywać, przyjemnych i nieprzyjemnych.

Przypomnijmy fakty: w numerze 17 „OTG” na stronie 6 zamieściliśmy notatkę pt. „Nie wyrzucajmy pustych tub metalowych” z rysunkiem pomysłu naszego czytelnika mgr. H. Chwiakowskiego. Działo się to miesiąc temu.

Notatka kończy się zapytaniem: „NA TO ZWYCZAJOWE MARNOTRAWSTWO ZWRACAMY UWAGĘ ZAINTERESOWANYM BRANŻOM I ZRZESZENIOM! KTO PODEJMIJE ODPOWIEDNIA INICJATYWĘ?”

Niedługo, po naszej notatce otrzymaliśmy pismo (za które serdecznie dziękujemy) od... Centrali Handlowej Przemysłu Chemicznego. Pismo to brzmi:

„W związku z notatką w „Tygodniku Gospodarczym” z dnia 17.VII br. pod tytułem: „Nie wyrzucajmy pustych tub metalowych” informujemy, że opracowany został już projekt zarządzenia o zbiórce tub zużytych. Sprawą tą zajmuje się już od dłuższego czasu Departament Bilansów Towarowych PKPG na podstawie materiału dostarczonego przez Biuro Sprzedaży Produktów Tłuszczowych i Zjedn. Zakłady Przem. Farmac. Wytwórnia Nr 8 („Pebecco”).“

Tyle Centrala. A teraz trzy nasze skromne pytania:

1. Cieszymy się, że inicjatywa „OTG” jest jak to się mówi „na warszacie”. Smuci nas natomiast wyrażenie „od dłuższego czasu”. Bo naprawdę — szkoda czasu! Zaoszczędzenie 300.000 kg cennego stopu (ołów, antymon, cyna) — wartości 30.000.000 złotych — to zdaje się dostateczny argument, aby ten „dłuższy czas” — znacznie skrócić, tembardziej, że chodzi tu o importowane lub deficytowe surowce!

2. Podkreślając raz jeszcze zasługę Centrali Handlowej Przemysłu Chemicznego, która, jak sądzimy, żywo interesuje się tą sprawą, dziwnym się milezeniu najwłaściwszej komórki tj. Zrzeszenia Drogistów które w prosty sposób (skrzynki w sklepach — co kwartał przesyłka do Centrali) mogłoby spełnić pozytywny czyn społeczny, ofiarowując dochód na odbudowę np. pomnika A. Mickiewicza. A przecież gros tych tub, jako opakowanie pasty do zębów, — przechodzi przez ręce drogerzystów!

3. To samo dotyczy sklepów uspołecznionych zajmujących się sprzedażą artykułów w takich opakowaniach.

Nie kończymy artykułu stereotypowo: „czekamy odpowiedzi”! Nasz, jak się zdaje, dobrze pojęty wniosek brzmi: **CZEKAMY CZYNOW!**

WL. GOSZCZYNSKI

Nowa klasyfikacja branżowa obowiązuje

W celu ujednoczenia nomenklatury w obrocie towarowym i usługach handlowych Ministerstwo Handlu Wewnętrznego pismem z dnia 10 sierpnia rb. O-V-B-14-4/49 poleciło wprowadzenie w życie z dniem 1 września rb. klasyfikacji branżowej zatwierdzonej przez C.U.P. pismem z dnia 22 grudnia 1948 r. L. dz. 8178-III-C1a-142/48, jako obowiązującej wszystkie urzędy oraz przedsiębiorstwa handlowe i usługowe, jak również instytucje gospodarcze, Zrzeszenia Kupieckie i Izby Przemysłowo-Handlowe.

Począwszy więc od dnia 1 września br. należy we wszystkich sprawach, jak sprawozdania, publikacje, wnioski koncesyjne, podania o wykonywanie czynności handlowych, wszelkiego rodzaju zezwolenia, licencje itp. posługiwać się ustaloną klasyfikacją branżową. W sprawie stosowania klasyfikacji branżowej w pracach statystycznych wydane zostaną oddzielne zarządzenia.

Ministerstwo Handlu Wewnętrznego zawiadomiło podległe sobie instytucje i Centrale Handlowe o obowiązku stosowania ustalonej klasyfikacji branżowej.

Ministerstwo Skarbu zostało również powiadomione o wprowadzeniu nowej klasyfikacji branżowej, różniącej się nieco, zwłaszcza w numeracji, od użytej przez Ministerstwo Skarbu nomenklatury branż w okólniku z 31 maja rb., ustalającym normy szacunkowe zysku brutto i netto dla celów podatkowych, ogłoszonym pod poz. 125 w numerze 19 „Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu” z dnia 7 czerwca 1949 r.

Wobec tego jednak, że ostatnio P.K.P.G. zaakceptowała wprowadzenie w życie tej właśnie klasyfikacji branżowej należy przypuszczać, że Ministerstwo Skarbu cofnie ogłoszoną nomenklaturę i wprowadzi klasyfikację zaakceptowaną przez P.K.P.G., która ma być przyjęta za obowiązującą we wszystkich resortach administracji państwowej.

Jak wiadomo, ta zatwierdzona klasyfikacja branżowa wydana została w formie książki, nakładem Gospodarczego Instytutu Wydawniczego Izby Przemysłowo-Handlowych i Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupieckich R. P. (Warszawa, ul. Flory 3).

ZAGADNIENIA OGÓLNE

Trzy lata pracy Szczecińskiej Izby Przemysłowo - Handlowej

Ludźmi, którzy w akcji osadniczej na Pomorzu Zachodnim wzięli ważny udział i to od samego początku objęcia tych terenów przez władze polskie, było prywatne kupiectwo i drobni przemysłowcy. Oni to — razem z władzami administracyjnymi, a bezpośrednio za wojskiem — szli do miast i osiedli, by tam zorganizować pierwsze zreby polskiego życia gospodarczego.

Już w połowie września 1945 roku rozpoczęła w Szczecinie pracę ekspozytura gdyńskiej Izby Przemysłowo - Handlowej. Znaczną ilość zadań stojącą przed tą placówką sprawiła, że władze państwowe doszły do wniosku, iż Szczecinowi potrzebna jest izba samodzielna. Ekspozytura gdyńska wykonała wstępne prace organizacyjne, zmierzające do powstania samodzielnej izby.

Wreszcie w dniu 17 sierpnia 1946 roku, na podstawie decyzji ministra przemysłu oraz ministra aprowizacji i handlu odbyło się w Szczecinie pierwsze inauguracyjne zebranie plenarne szczecińskiej Izby Przemysłowo - Handlowej. Podczas posiedzenia tego wybrano 16 radców; ten skład zespołu radców nie był pełny, a to z tej przyczyny że pozostawiono odpowiednią ilość miejsc dla uzupełnienia w miarę rozwoju życia gospodarczego terenu. Obecnie Izba w drodze dalszych wyborów wyczerpała przewidzianą statutem ilość radców w liczbie 60 i 6 z kooptacji. Statut Izby przewiduje trzy sekcje, a mianowicie przemysłową, handlową i żeglugowo - portową. Jest to cecha izby szczecińskiej, jako placówki nadmorskiej.

Pierwszy okres samodzielnej, trudnej pracy rozpoczął się od robót organizacyjnych. Trzeba było przeprowadzić ewidencję i uporządkować w sensie organizacyjnym cały sektor prywatnego życia gospodarczego na Pomorzu Zachodnim. Nie było to zadanie łatwe, bowiem na obszar województwa szczecińskiego napłynął element bardzo różnorodny i wprowadzenie dyscypliny organizacyjnej wymagało dużego wysiłku. W tym celu dobrano odpowiedni zespół pracowników; w tej pracy pomocną była poprzednia ekspozytura, a obecnie delegatura Izby w Słupsku. Placówka ta przejęta została od Izby Gdyńskiej i wykonywała prace na obszarze 9 wschodnich powiatów.

Równocześnie wykonywano ważne z państwowego punktu widzenia prace osadnicze. W porozumieniu z placówkami samorządu gospodarczego całej Polski osiedlano w poszczególnych miejscowościach województwa ludzi, którzy przybywali, by budować nowe, polskie życie gospodarcze. Dotyczyło to zarówno handlu, jak przemysłu i placówek żeglugowo-portowych.

Drugim etapem prac Izby Przemysłowo - Handlowej w Szczecinie było wykonanie zarządzeń władz w sprawie tworzenia przymsusowych przemysłowych zrzeszeń branżowych. Powstało ich 6 i to następujące: 1. Zrzeszenie prywatnego przemysłu spożywczego (delegat placówki gdańskiej), 2. Zrzeszenie prywatnego przemysłu młynarskiego, 3. Zrzeszenie prywatnego przemysłu chemicznego, 4. Zrzeszenie prywatnego przemysłu fermentacyjnego, 5. Zrzeszenie prywatnego przemysłu drzewnego i 6. Zrzeszenie prywatnego przemysłu metalowego i elektrotechnicznego. W międzyczasie z wyjątkiem zrzeszenia młynarskiego wszystkie utraciły swą samodzielność, przez przyłączenie do silniejszych, analogicznych zrzeszeń branżowych sąsiednich województw. Równocześnie wykonywane były zadania zlecane, takie jak akcja koncesjonowania handlu i rejestracja przemysłu.

Rozwój pracy Izby Szczecińskiej był więc równomierny do rozwoju całości życia gospodarczego Pomorza Zachodniego. W mieście portowym, jakim jest Szczecin, Izba wykazywała szczególnie duże zainteresowanie problemami handlu morskiego, zarówno pod kątem widzenia obrotu towarowego, jak i usług portowych. Na port i jego rozwój zwrócona została baczna uwaga i stwierdzić trzeba, że w tym zakresie pracy wkład Izby jest szczególnie duży.

Trzeci etap w życiu szczecińskiej placówki to okres ostatni. Izba nadal rozwija działalność statutową. W obecnej rzeczywistości gospodarczej w rozumieniu potrzeb kraju, prace Izby zostały przedstawione na model odpowiadający dzisiejszym warunkom.

Jednym z ważniejszych działów pracy jest akcja na terenie szkolnictwa gospodarczego. Robotę tę wykonuje się pod kątem widzenia interesów wszystkich sektorów gospodarczych. W ramach licznych kursów obejmujących całe województwo przeszkolono wielkie zespoły ludzi w zakresie problemów, związanych z życiem handlu i przemysłu

Szkolnictwo objęło także dziedziny prac żeglugowo - portowych. W Szczecinie przeprowadzone zostały liczne kursy magazynierów, maklerów, liczmanów itp. Celem ich było podniesienie fachowości ludzi pracujących w porcie, a tym samym przyczynienie się do sprawniejszej i wydajniejszej pracy portu szczecińskiego i innych portów Pomorza Zachodniego, a szczególnie Ustki, Darłowa i Kołobrzegu. W ciągu roku szkolnego 1948/49 Izba wyszkoliła na Pomorzu Zachodnim blisko tysiąc fachowców.

W Słupsku Izba prowadzi gimnazjum i liceum handlowe dla dorosłych. Placówka ta posiada prawa szkół państwowych.

Ogólne wyniki akcji szkoleniowej są znaczne: ludzie wyszkoleni przez Izbę znajdują się na wszystkich stanowiskach, przyczyniając się w dużej mierze do tych wielkich wyników, jakimi poszczycić się może Pomorze Zachodnie w zakresie rozwoju gospodarczego. Obecnie Izba opracowuje plany szkoleniowe na nowy rok szkolny 1949/50; plany te przewidują znaczne rozszerzenie tej akcji.

Izba bierze również udział we wszystkich działaniach państwowych, dotyczących podniesienia poziomu kulturalnego szerokich rzesz społeczeństwa; nie obcą jest akcja walki z analfabetyzmem, stałe współpracuje z Funduszem Oświatowo - Kulturalnym itp.

Reasumując powyższe wywody stwierdzić trzeba, że Izba Szczecińska w granicach swoich możliwości starała się włożyć jak najwięcej pracy w rozwój życia gospodarczego Zachodniego Pomorza.

X

W związku z ogłoszonym dekretem Rady Ministrów o powołaniu Polskiej Izby Handlu Zagranicznego wydaje się słusznym podkreślić nową, poważną rolę jaką, niewątpliwie, odegra Izba Szczecińska na odcinku realizacji naszych planów exportowo-importowych i żeglugowo-portowych.

REDAKCJA

Przed trzema laty...

„Uroczysta inauguracja samodzielnej Izby Przemysłowo - Handlowej w Szczecinie“

Pod powyższym tytułem zamieścił „KURIER SZCZECIŃSKI” w nr 188 z dnia 18.VIII.1946 — artykuł o powołaniu Szczecińskiej IPH.

„Dzień wczorajszy stanowi nowy poważny krok naprzód w normalizacji życia gospodarczego na Pomorzu Zachodnim. Jest nim utworzenie samodzielnej Szczecińskiej Izby Przemysłowo - Handlowej.

Uroczystej inauguracji dokonał obradujący w Szczecinie ogólnopolski zjazd Izb Przemysłowo - Handlowych. Na wstępie drugiego dnia obrad delegat ministerstwa aprowizacji i handlu, p. Zagórski, odczytał akt utworzenia samodzielnej Izby w Szczecinie, której zakres działania obejmuje teren woj. szczecińskiego. Po przemówieniu przewodniczącego obrad prof. Ocieszyńskiego, prezesa Izby P.-H. w Gdyni, która patronowała pracom dotychczasowej Ekspozytury, składał życzenia miejscowemu samorządowi gospodarczemu w imieniu wojewody szczecińskiego i miasta prezydent inż. Zaremba. Następnie przemawiali dyr. Dep. Min. Aproprowizacji i Handlu p. Rynca, z-ca dyr. Dep. Min. Przemysłu p. Sztaszelis i prezes szczecińskiej Izby Rzemieślniczej, życząc w serdecznych słowach Izbie Szczecińskiej dużych pozytywnych osiągnięć w dziele zagospodarowania Pomorza Zachodniego.

Prezes warszawskiej Izby P.-H. omówił strukturę zachodniopomorskiego samorządu gospodarczego, podkreślając konieczność ściślej i harmonijnej pracy wszystkich sekcji Izby, współdziałania jej z Izłą Rzemieślniczą, Związkami Zawodowymi, stronnictwami politycznymi oraz konieczność aktywnego udziału w pracach Rad Narodowych.

Wiceprezes Banachowicz w imieniu IPH w Szczecinie, dziękował za życzenia, przedstawicielom władz, oraz zapewnił, że szczeciński samorząd gospodarczy — mimo licznych trudności — wypełni swe zadania państwowo - gospodarcze“.

HANDEL-CENTRALE HANDLOWE

Działalność Centrali Pryw. Przem. Farmaceutycznego w I półroczu b.r.

W okresie od 1.1.1949 Centrala Pryw. Przemysłu Farmaceutycznego*) uzyskała podwyższenie kapitału zakładowego o 4 mil. zł tak, że na dzień 30 czerwca 1949 r. kapitał zakładowy Centrali wyniósł 7.000.000 zł, co plus kapitał zapasowy 51.685 zł, stanowi kapitały własne 7.051.685 zł. Majątek stały na ten dzień wynosił 1.310.506 zł.

Centrala uzyskała lokal przy ulicy Koszykowej Nr 39, co umożliwiło podjęcie prac, które nakłada na nią życie gospodarcze i przemiany zachodzące w strukturze przemysłu i handlu.

Podstawy finansowe Centrali opierają się na prowizjach, wynikających z umów przedstawicielskich, zawartych z poszczególnymi firmami oraz na prowizjach z tytułu dostawy surowców. Dzięki olbrzymiemu wysiłkowi Centrali i przyjaznemu ustosunkowaniu się Ogólnopolskiego Zrzeszenia Prywatnego Przemysłu Farmaceutycznego oraz zrozumieniu przez przemysłowców korzyści, wynikających ze współpracy z Centralą, na drodze całkowitej dobrowolności, prawie wszystkie firmy produkcyjne podpisały umowy przedstawicielskie z Centralą.

Ta umowa przedstawicielska pozwala Centrali występować jako pełnoprawny przedstawiciel wobec handlu państwowego i podpisać umowę z „Centrosanem”.

Dochody z tytułu dostaw surowcowych, które w roku ubiegłym stanowiły główną podstawę finansową Centrali, w roku 1949 zmalały w sposób niewspółmierny. W roku 1948 dostawy surowcowe dokonywane były przez Centralę na własny rachunek. Obecnie Centrala stała się wyłącznie placówką dyspozycyjną i dostawy za wyjątkiem specjalnych wypadków wykonywane są bezpośrednio z hurtowni państwowych.

Należy zaznaczyć, że Centrala w dostawach surowcowych zupełnie nie obciąża przemysłowców i wykonuje wszystkie czynności dystrybucyjne nieodpłatnie.

Prace Centrali Prywatnego Przemysłu Farmaceutycznego idą w dwóch kierunkach. Pierwszy — to dystrybucja gotowych wyrobów, produkowanych przez prywatny przemysł farmaceutyczny, drugi — to zaopatrzenie producentów w surowce. Podstawą dla działalności dystrybucyjnej gotowych leków — jak już zaznaczyliśmy wyżej — to umowy przedstawicielskie. Terenem działania jest państwowy aparat handlowy i lecznictwo zorganizowane.

Początkowo działalność Centrali napotykała na tym odcinku na nieprzewidywane trudności. Powoli trudności te zaczęły ustępować, a zlikwidowane zostały ostatecznie z chwilą podpisania umowy z Centralą Handlową Farmaceutyczno - Sanitarną „Centrosan” w Warszawie.

Przez podpisanie tej umowy prywatny przemysł farmaceutyczny włączył się w nowe formy organizacyjne konieczne dla realizacji gospodarki planowej. Umowa ta umożliwia, z jednej strony zbyt artykułów gotowych, produkowanych przez prywatny przemysł farmaceutyczny za pośrednictwem państwowego aparatu dystrybucyjnego, z drugiej strony zapewnia prywatnemu przemysłowi zaopatrzenie się w najniezbędniejsze do produkcji surowce. Konsekwencją tego jest fakt, że Centrala, a przez to samo producenci, wchodzi jako pełnoprawni dostawcy dla lecznictwa zorganizowanego, które zużywa dzisiaj do 60 proc. wszystkich leków, a stosunek ten ma stałe tendencje rosnące.

Dalszą konsekwencją umowy z „Centrosanem”, jest zaopatrzenie prywatnych firm produkcyjnych w niezbędne do produkcji surowce. Surowce, pozostające w dyspozycji Biura Sprzedaży Artykułów Farmaceutycznych w Łodzi, dostarcza „Centrosan” wytwórniom za pośrednictwem Centrali.

Obroty z „Centrosanem” i lecznictwem zorganizowanym przedstawiają się następująco:

1949	kwiecień	maj	czerwiec
C.Z.I.U.S.	8.801.061 zł	5.825.214 zł	2.229.540 zł
„Centrosan”	4.667.851 „	19.054.022 „	46.427.531 „
Razem:	12.748.912 zł	24.879.236 zł	48.657.071 zł

Wzrost ten nie może trwać ad infinitum, gdyż jest ograniczony wolumenem produkcyjnym sektora prywatnego i możliwościami

*) Opracowane na podstawie sprawozdania Centr. Pryw. Przem. Farmaceutycznego za okres I.I — I.VII.1949 r.

przelotowymi handlu państwowego, oraz charakterem niektórych artykułów (np. tinctury), które nie nadają się do dystrybucji centralnej. Jednakże jest jeden fakt pocieszający. Przyjmując sprzedaż miesięczną sektora prywatnego na 150.000.000 zł, w kwietniu udział nasz wynosił w całej sprzedaży ca 9 proc., w maju ca 15 proc., w czerwcu 30 proc., z czego wynika, że przeciętna III kwartału roku bieżącego będzie się wahać między 40 a 50 proc., innymi słowy przemysł prywatny farmaceutyczny będzie dostarczał do lecznictwa zorganizowanego i aparatu państwowego dystrybucyjnego około 50 proc. całej produkcji.

Obraz ten nie byłby pełny, gdyby się nie zwróciło uwagi na inny aspekt tych dostaw, na fakt, że dostawy te obejmują leki najbardziej cenne, produkowane przez przemysł prywatny, i to cenne zarówno z punktu widzenia ich wartości leczniczych, jak i z punktu widzenia handlowego.

Centrala kładąc główny nacisk na sprawy dystrybucji gotowych towarów, nie uporządkowała jeszcze w pewnej mierze w całej rozciągłości zagadnienia zaopatrywania w surowce. Przyczyna niedorozwoju Centrali w tym kierunku leży również po stronie instytucji dysponującej przydziałami. O ile umowa z „Centrosanem” działa w pełni na odcinku zbytu, o tyle na odcinku zaopatrzenia obserwujemy niedociągnięcia.

Ogółem „Centrosan” dostarczył firmom produkcyjnym surowców na złotych 6.929.210. Odczuwa się zupełny brak surowców potrzebnych do produkcji artykułów, które nie zostały zamówione przez „Centrosan”.

Nie jest ustalona dotychczas technika zaopatrywania firm produkcyjnych w surowce, którym nie dysponuje „Centrosan” — Biuro Sprzedaży Artykułów Farmaceutycznych. Brak również dotychczas uzgodnienia współpracy między Centralą, „Centrosanem”, a innymi centralami państwowymi np. Centralą Handlową Przemysłu Chemicznego.

Wspólnie z Ogólnopolskim Zrzeszeniem Prywatnego Przemysłu Farmaceutycznego, Centrala uzyskała z Dep. Dr. Przem. i Rzem. i Dep. Bil. Tow. Art. Przem. przydział surowców, wynoszący zaledwie 30 proc. zapotrzebowania ogólnego w tych artykułach.

Nieuzyskanie pełnych przydziałów tłumaczy się faktem, że przemysł prywatny nie posiada dotychczas wypracowanych norm zużycia surowców, zaś prace Zrzeszenia napotykają tu na olbrzymie trudności wynikające:

- 1) z olbrzymiego materiału,
- 2) z różnorodności wyposażenia technicznego poszczególnych firm produkcyjnych.

Technika przydzielania surowców dokonuje się przy pełnej współpracy z Ogólnopolskim Zrzeszeniem Prywatnego Przemysłu Farmaceutycznego, które sporządza rozdziałnik na przydzielone surowce, zaś ewentualne poprawki, dotyczące tego rozdziałnika, wnoszone są przez Centralę, przy czym propozycje te są oparte na codziennych kontaktach z życiem, a więc:

- a) na zamówieniach „Centrosanu” i lecznictwa zorganizowanego,
- b) na remanentach surowcowych, podawanych przez firmy,
- c) możliwościach finansowych poszczególnych firm (wykupienie surowców).

Konsekwencją, wynikającą z umowy z „Centrosanem”, jest ciążący na Centrali obowiązek sprawozdawczości ze zbytu wszystkich artykułów, sprzedawanych przez prywatny przemysł farmaceutyczny, a nie przejętych przez „Centrosan”.

Należy podkreślić, że prywatny przemysł farmaceutyczny jest pierwszym przemysłem prywatnym, który zdaje sobie w pełni sprawę z wolumenu obrotów, dokonywanych przez siebie na rynku i, że jest pierwszym przemysłem, nad którym w ten sposób kontrola państwowa może być bez reszty wykonywana.

Obok prac codziennych, wynikających z samych założeń Centrala rozpoczęła w okresie sprawozdawczym przygotowywać prace, mające na celu przeprowadzenie racjonalnej koncentracji produkcji. Centrala wysuwa liczne sugestie zarówno ustne, jak i pisemne do O. Z. Pryw. Przem. Farm., które mają na celu wykluczenie rozdrobnienia produkcji poszczególnych artykułów, aby w r. 1950 dany artykuł był produkowany przez 3 — 5 firm, nie tak jak dotychczas przez 10, czy nawet 20. Korzyści, wynikające z koncentracji, są oczywiście: obniżenie kosztów, łatwość dystrybucyjna, łatwość kontroli zużycia surowców itd. itd. Niezbędnym

jednakże warunkiem, aby akcja ta miała pełne powodzenie, jest usunięcie przyczyn, które do tego rozdrobnienia prowadzą, jak np.: brak rytmiczności i pełnego zaopatrzenia surowcowego. Producent, który pracuje na własny rachunek, innymi słowy — który własnym kapitałem gwarantuje miesięczne pokrycie kosztów ogólnych, tzn. płac personelu, urzędu skarbowego, zapłaty za lokal, światło itd. itd., siłą faktu musi co miesiąc dokonać pewnego minimalnego obrotu, któryby mu pozwolił na pokrycie tych świadczeń i wówczas są tylko 2 wyjścia: 1) albo zamknąć wytwórnię przy braku surowców, czego mu zrobić nie wolno, albo 2) produkować te artykuły, na które w danym momencie bądź posiada w zapasie surowce, bądź je może zakupić. Z powyższego wynika, że koncentracja produkcji jest wtórną sprawą uporządkowania zaopatrzenia surowcowego i zapewnienia pełnej dostawy surowców.

Centrala w tym okresie wszczęła akcję, mającą na celu umożliwienie przez banki finansowania faktur, które przedkładane są przez poszczególnych producentów z tytułu wykonanych zamówień instytucji sektora uspołecznionego. Nawiązany kontakt z Ban-

kiem Spółdzielczym Farmaceutów i Bankiem Związku Spółek Zarobkowych, doprowadził do układu, którego istotną treścią jest postawienie przez banki te do dyspozycji poszczególnych producentów, w wypadku, gdy nie posiadają oni dostatecznych środków obrotowych, gotówki za faktury, które — składane Centrali — są regulowane przez „Centrosan” przeciętnie w ciągu 2 — 4 tygodni od daty otrzymania. W ten sposób firmy otrzymują należność zaraz z chwilą, gdy towar zostaje przejęty przez Centrosan, względnie instytucję lecznictwa zorganizowanego.

W kwietniu Centrala Pryw. Przem. Farm. zorganizowała stoisko prywatnego przemysłu farmaceutycznego na Międzynarodowych Targach Poznańskich.

Stoisko Centrali, w którym swoje ekspozycje wystawiło 25 firm obejmowało 40 m kw. i mieściło się w hali nr 7, przeznaczonej dla Izby Przemysłowo-Handlowych. Budowa stoiska oraz urządzenie ujęte były w ramach akcji współzawodnictwa pracy. W ocenie punktowanej za stoisko uzyskano 100 punktów, oraz 50 punktów za urządzenie — razem więc 150 punktów na 200 możliwych (3 miejsce w ogólnej punktacji). (e)

„Problematyka handlu w Polsce Ludowej”

W NR 3 „GAZETY HANDLOWEJ” z dnia 10 sierpnia br. ukazał się POD POWYŻSZYM TYTUŁEM ARTYKUŁU DR. ADOLFA ATLASA. Zarówno z uwagi na osobę autora — jednego z czołowych polskich publicystów gospodarczych — jak i z uwagi na pismo — które jest „organem uspołecznionego handlu wewnętrznego” — podajemy komentując obszernie wyjątki z tego artykułu, zwłaszcza wiążące się z zagadnieniami handlu prywatnego.

Stwierdzając na wstępie, że Polska nie jest krajem o dobrych tradycjach handlowych i omawiając pokrótce dwudziestoletni okres międzywojenny i długotrwały okres okupacji hitlerowskiej autor konstatuje, że:

„Nie łatwą więc miało sytuację państwo ludowe ze sprawą uporządkowania stosunków w dziedzinie handlu, gdyż — nie mogąc nawiązać do żadnych godnych tradycji — musiało rozpocząć pracę odnowa. Jedno było zupełnie jasne, że kraj, oparty na ideologii służenia interesom szerokich mas pracujących, musi mieć handel, który by w codziennym swym kontakcie z milionową rzeszą konsumentów nie realizował i nie mógł realizować zasady, tak powszechnej w ustroju kapitalistycznym — „wyzysku człowieka przez człowieka”. Nie oznaczało to bynajmniej eliminowania przedsiębiorczości prywatnej z handlu, ale oznaczało to przede wszystkim konsekwentne dążenie do eliminowania z szeregów kupieckich elementów niefachowych, które tylko przypadkowo znalazły się w tym zawodzie, oraz eliminowanie elementów, których kwalifikacje moralne wykluczały możliwość dostosowania się w pracy do nowych warunków”.

W związku z powyższym podkreślić należy wkład Izby Przemysłowo-Handlowych i Zrzeszeń Kupieckich w dziedzinie organizacyjnego porządkowania handlu prywatnego, polegający nie tylko na wykonywaniu zleceń i ścisłym współdziałaniu z właściwymi władzami państwowymi i szczególnej opiece nad handlem Złom Zachodnich, ale także na dydaktyczno-wychowawczym oddziaływaniu na szerokie rzesze kupiectwa w drodze prelekcji, odczytów, referatów, wygłaszanych przy okazji wszelkich zebrań i lustracji terenowych, a także w drodze akcji prasowej. Nie od rzeczy będzie wspomnieć również o oczyszczających atmosferę instytucjach, jakimi są w Izbach Przemysłowo-Handlowych — Komisje Etyki Zawodowej i Referaty Kontroli Cen.

„Droga od chaosu w dziedzinie handlu i pełnego wyżywienia się elementów spekulacyjnych, żerujących na głodzie towarowym — do koncesjonowania handlu i ścisłego określenia marż zarobkowych w odniesieniu do poszczególnych artykułów (marż zresztą dostatecznie wysokich, aby nie zmuszać kupców do ich obchodzenia), była długa i trudna. Tę drogę mamy już szczęśliwie za sobą”.

Akcja koncesjonowania handlu, przeprowadzona przez Izby Przemysłowo-Handlowe zgodnie z planem i w terminach przez Ministerstwo ustalonych, dała w bezpośrednim efekcie wyeliminowanie 19.908 przedsiębiorstw handlowych, co stanowi 11,2% istniejących w 1947 r. przed rozpoczęciem koncesjonowania ogólnej ilości prywatnych przedsiębiorstw handlowych. Przy komisyjnym stawianiu wniosku o udzielenie koncesji średnio około 10% spraw jest opiniowanych negatywnie — w tej drodze następuje eliminacja elementów niepożądanych

W dalszym ciągu swego artykułu dr. Atlas oznacza rolę handlu prywatnego w związku z planowaną i faktyczną rozbudową handlu uspołecznionego.

„Jasną jednak było rzeczą, że najlepszą rekojmą uporządkowania stosunków w handlu będzie usilne dążenie do stworzenia placówek handlowych o charakterze społecznym — placówek, których promotorem działania nie będzie osiągnięcie możliwie wysokich zysków, ale wykonywanie tych zadań, jakie leżą u podstaw handlu, a więc przede wszystkim docieranie artykułów pierwszej potrzeby bez wyzysku do rąk konsumenta.

Jeżeli w pierwszym okresie powstawania sklepów państwowych i spółdzielczych, w ograniczonej zresztą ilości, miało na celu stworzenie skutecznego hamulca dla ekspansji w kierunku osiągania nadmiernych zysków ze strony prywatnej przedsiębiorczości handlowej, to dziś kiedy prywatny aparat handlowy przy istnieniu określonych marż zarobkowych i oczyszczeniu go w dużej mierze z niewłaściwych elementów, dostosowuje się już w poważnej mierze do ducha nowych czasów, dalszy wzrost uspołecznionego aparatu handlowego oznacza niewątpliwie dążenie do takiego stanu rzeczy, w którym by w dziedzinie wymiany towarowej w dalszym wyniku procesu rozwojowego handel prywatny odgrywał mniejszą rolę”.

Zgodnie z założeniami naszej polityki gospodarczej, dążącej stopniowo do pełnej socjalizacji naszej gospodarki, potencjał handlu prywatnego w całości procesów dystrybucyjnych będzie się równie stopniowo zmniejszał, w czasie i rozmiarach oznaczonych poszczególnymi etapami planu gospodarczego, synchronizując się z rozbudową sieci handlu uspołecznionego w ten sposób, aby nie ucierpiał na tem interes konsumenta, a więc aby nie powstawały gospodarczo szkodliwe luki w prawidłowym zaopatrzeniu. Nie trzeba dodawać, że proces ten wymaga nie tylko dłuższego czasu, ale także spokoju i umiaru w jego przeprowadzeniu z pełną korzyścią dla naszej gospodarki. Tak o tem pisze dr. Atlas:

„Gdybyśmy chcieli scharakteryzować naszą politykę handlową w okresie minionego pięcioletnia nowoodzyskanej niepodległości, to musielibyśmy powiedzieć, że ona, będąc w ducha rewolucyjną, jednak w doborze środków działania i w dążeniu do osiągnięcia poszczególnych stawianych sobie celów, zachowała tę pełnię spokoju i umiaru, która właśnie w odniesieniu do tak subtelnych zagadnień, jak handel, okazała się najbardziej trafną i skuteczną”.

Na przyszłość chodzi tylko o to, aby proces ten był rzeczywistocie w pełni przeprowadzony w terenie planowo, to znaczy, aby czynniki lokalne w źle zrozumianej gorliwości nie wypaczały w praktyce ogólnie ustalonych zarządzeń, powodując zbyt szybką likwidację przedsiębiorstw prywatnych w stosunku do rozbudowy sieci przedsiębiorstw uspołecznionych, stwarzając w ten sposób luki w sieci dystrybucyjnej, utrudniające — nieraz w bardzo znacznym stopniu — zaopatrzenie szerokich rzesz konsumentów i planowy zbył artykułów produkcji państwowej... Bo przecież, jak pisze dr. Atlas:

„Opierając się na ogólnie uznanym pewniku, że produkcja i wymiana towarowa są organicznie z sobą związane, nie możemy w naszych nowych warunkach gospodarczo-społecznych pozwolić na jednostronny wzrost produkcji bez idącego z nim

w parze rozwoju aparatu rozdzielczego. Rozwój bowiem aparatu handlowego jest najpewniejszą gwarancją tego, że wypuszczone na rynek w coraz większej ilości i coraz bardziej różnorodna masa towarowa nie zawiśnie w próżni.

Stwierdzenie to jest nie tylko teoretycznie słuszne, ale ma właściwie głęboki sens praktyczny, wykazujący konieczność ścisłej synchronizacji procesu zmniejszania sieci prywatnych przedsiębiorstw handlowych z rozbudową sieci uspołecznionej gdy, jak dalej autor stwierdza:

„Okres absolutnego głodu towarowego, w szczególności w dziedzinie artykułów przemysłowych, minął u nas bezpowrotnie. Tym samym więc minął okres, kiedy konsument szukał towaru, weszliśmy natomiast w zdecydowanie w okres, w którym towar poszukuje konsumenta. Realizacja gigantycznego planu sześcioletniego i co za tym idzie — wzmoczona produkcja artykułów przemysłowych i wzmoczona siła nabywcza mas pracujących, — proces ten przyspiesza. Zrozumiał to w sposób właściwy nasz rząd, skoro uważając sprawę rozbudowy aparatu handlu wewnętrznego za rzecz konieczną dla rozwiązania coraz trudniejszych i bardziej skomplikowanych zagadnień, ustanowił specjalny resort dla handlu wewnętrznego”.

Jednym z poważniejszych elementów osiągnięcia i utrzymania równowagi między wzrastającą produkcją a potrzebami zwiększonego i sprawiedliwszego jej rozpowszechnienia jest rozbudowa już dziś dużej sieci Powszechnych Domów Towarowych.

W związku z tym występuje wyraźna — godna podkreślenia — rola handlu prywatnego, jako korektora — jak pisze autor — „skostnień biurokratycznych przedsiębiorstw uspołeczniionych”.

„Mamy dziś w dziedzinie handlu dwutorowość, albowiem obok sieci sklepów państwowych i spółdzielczych oraz państwowych i spółdzielczych Powszechnych Domów Towarowych, mamy dużą sieć sklepów prywatnych. Istnienie tych dwóch rodzajów przedsiębiorstw handlowych — społecznych i prywatnych — należy na danym etapie gospodarczym uważać za objaw pomyślny. Niewątpliwie bowiem konkurencja społecznych przedsiębiorstw handlowych wpływa co najmniej na osłabienie kapitalistycznych tendencji na odcinku sektora prywatnego, z drugiej zaś strony tak właściwa przedsiębiorczości prywatnej zapobiegliwość, pomysłowość i staranna obsługa, których promotorem jest dążenie do jak największych obrotów, wpływają na to, że przedsiębiorstwa uspołecznione muszą wyciągać właściwe wnioski z tego, co im się z obserwacji na terenie przedsiębiorczości prywatnej narzuca”.

Tak znamienity fakt, że ostatnio jeden z Domów Towarowych zainicjował periodycznie zebrania z konsumentami, celem stałego zaznajamiania się z aktualnymi bolączkami i postulatami konsumentów, jest najlepszym dowodem, iż istnienie obok sektora społecznego nawet w zmniejszonym zakresie sektora prywatnego musi wpływać korzystnie na usuwanie skostnień biurokratycznych przedsiębiorstw uspołeczniionych”.

Jako jeden z ważnych problemów handlu dr. Atlas porusza zagadnienie współpracy między wytwórczością a handlem:

„Jest jedno wielkie zagadnienie, któremu na ogół u nas nie poświęca się jeszcze więcej uwagi. Tym zagadnieniem jest ścisła współpraca wytwórczości z handlem. Produkcja oderwana od rynku, z którym handel jest tak blisko związany, mogła się z rynkiem nie liczyć w okresie głodu towarowego, kiedy każdy towar, bez względu na jakość i bez względu na gust, był rozchwytywany. W miarę jednak nasyceń rynku obraz całkowicie się zmienia”.

W wyniku powyższego, szerzej omówionego stwierdzenia, następuje konkluzja, że:

„Ścisła współpraca między wytwórcą a sprzedawcą, oparta na stałym kontakcie wydaje się konieczną dla uniknięcia poronionych inwestycji w dziedzinie produkcji towarów i pełnienia tej produkcji na właściwe tory”.

Problem generalny dla całego handlu ma też oczywiście i swoje pełne znaczenie w przedsiębiorczości prywatnej. Dlatego też zaznaczyć należy, że Izby Przemysłowo-Handlowe, doceniając go całkowicie, realizują go praktycznie przez inicjowanie branżowych kontaktów pomiędzy Zrzeszeniami Kupieckimi, Zrzeszeniami Przemysłowymi i Centralami Prywatnego Przemysłu, czuwanie nad nimi i usuwanie w miarę możliwości powstających trudności, o czym pisaliśmy w OTG.

W dalszym ciągu swego artykułu dr. Atlas omawia zagadnienie kredytów dla konsumenta. Zagadnienie to w handlu prywatnym obecnie nie ma większego znaczenia. Wreszcie w zakończeniu m. in. pisze:

„Zdajemy sobie sprawę z tego, że nie wyczerpaliśmy nawet w części całokształtu aktualnej problematyki handlu wewnętrznego w Polsce, a poruszone przez nas zagadnienia zostały tyl-

ko naszkicowane. Tych kilka uwag jednak, które rzuciliśmy, wykazuje dosadnie jak bogata i wielostronna jest ta problematyka, której „Gazeta Handlowa” poświęcać będzie swe szpalaty — i jak godne zastanowienia są zagadnienia, związane z rozwojem handlu wewnętrznego w Polsce Ludowej”.

Problematyka handlu wewnętrznego w Polsce w większości swych aspektów dotyczy bezpośrednio handlu prywatnego.

Wdzięczni więc jesteśmy autorowi za danie możności poinformowania o niektórych z nich naszych czytelników. Są jednak również i problemy „własnego podwórka” w tym sensie, że aczkolwiek wypływają z przesłanki ogólnej polityki gospodarczej, to mają podstawowe, zasadnicze znaczenie dla bytu przedsiębiorczości prywatnej, np. planowanie sieci dystrybucyjnej, zaopatrzenie towarowe, drogi uspołecznienia przedsiębiorstw prywatnych itd. **W MIARĘ MOŻNOŚCI „OGÓLNOPOLSKI TYGODNIK GOSPODARCZY” BĘDZIE, TAK JAK DOTĄD, SYSTEMATYCZNIE INFORMOWAĆ O TYCH ZAGADNIENIACH.**

Polska Izba Handlu Zagranicznego

W dniu 9 sierpnia br. Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów rozpatrzył projekt dekretu o utworzeniu Polskiej Izby Handlu Zagranicznego, której zadaniem jest rozwijanie i umacnianie stosunków gospodarczych Polski z zagranicą.

Członkami Izby będą przedsiębiorstwa handlu zagranicznego posiadające odpowiednie uprawnienia importowe lub eksportowe, banki związane z finansowaniem handlu zagranicznego, polskie przedsiębiorstwa żeglugi morskiej i transportu międzynarodowego, Zrzeszenie Eksporterów i Importerów R. P. oraz instytucje i przedsiębiorstwa przyjęte przez prezydium Izby za zgodą Ministra Handlu Zagranicznego.

Prezesa Izby mianuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Handlu Zagranicznego.

Prace Izby będą niewątpliwie stanowiły cenny wkład do sporządzania planów importowych i eksportowych i dadzą rzeczowy materiał przy podejmowaniu zasadniczych decyzji w dziedzinie handlu zagranicznego.

D/H IMPORTOWO - EKSPORTOWY

»Dimex«

W A S Z A W A

zawiadania o przeniesieniu biura

na

ul. MAZOWIECKĄ 7

tel. 887-69, 834-41, 881-80

Dostarczamy z importu:

galanterię odzieżową i tekstylia
galanterię metalową
opony i akcesoria samochodowe
parafiny i woski
surowce spożywcze i cukiernicze
olejki eteryczne
sprzęt medyczny i dentalia
oraz wszelkie artykuły na zapotrzebowanie

Ustawa z dnia 16 maja 1922 r. o urloпах pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu. (Dz. U. R. P. Nr 40 poz. 334, 795/33, § 76/34, 238/45).

Prawo do korzystania co rok z płatnego urlopu mają pracownicy, zatrudnieni na mocy umowy w przemyśle, handlu, biurowości, komunikacji i przewozie, górnictwie, szpitalnictwie, instytucjach opieki społecznej i użyteczności publicznej oraz w innych zakładach pracy, choćby nie na zysk obliczonych, a zatrudniających pokrewne wymienionym kategorie pracowników najemnych. Prawo jest niezależne od tego, czy wszelkie te zakłady pracy są własnością prywatną, czy państwową, czy też organów samorządowych. Pracownicy przedsiębiorstw sezonowych, w których praca trwa krócej, niż dziesięć miesięcy w roku, nie mają tego prawa. Zakłady przemysłowe, rzemieślnicze, zatrudniające czterech lub mniej pracowników, również nie podlegają przepisom tej ustawy.

Prawo do korzystania z płatnego ośmiodniowego urlopu przysługuje pracownikom, o ile praca ich trwa bez przerwy rok w danym przedsiębiorstwie i 15-dniowego, o ile trwa bez przerwy trzy lata. Przez dni urlopowe należy rozumieć dni robocze; do dni urlopowych nie wlicza się dni niedzielnych i świątecznych. Pracownicy młodociani poniżej 18 lat, korzystają po roku pracy nieprzerwanej z 14-dniowego urlopu. Z powyższego urlopu korzystają również terminatorzy i uczniowie, nie wyłączając zakładów, zatrudniających do 4 pracowników. Wszystkim pracownikom, pracującym umysłowo, zatrudnionym w handlu, przemyśle i biurowości, po półrocznej nieprzerwanej pracy przysługuje urlop 2-tygodniowy, po rocznej zaś — 1-miesięczny urlop płatny nieprzerwany.

Prawo do urlopów według tych zasad przysługuje nie tylko pracownikom umysłowym w zrozumeniu rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 16 marca 1928 o pracę pracowników umysłowych (patrz „pracownicy umysłowi“), lecz wogóle wszelkim pracownikom, uprawnionym z ustawy do korzystania z urlopów, jeżeli spełniane przez nich czynności posiadają cechy pracy umysłowej (orzeczenie S.N. I C 219/31, 17.IV.31 G.S. 43/31). Ustawa rozróżnia dwie kategorie uprawnień pracownika do urlopu: 1) uprawnienie do pierwszego urlopu, które powstaje

w ścisłej zależności od okresów nieprzerwanej pracy, wyszczególnionych wyżej oraz 2) uprawnienie do następnych urlopów, które nie jest związane z powyższymi okresami, lecz zależne jest, przy trwającej nadal pracy nieprzerwanej, jedynie od następnego roku kalendarzowego.

Pracownik traci prawo do urlopu, jeżeli sam rozwiązał umowę pracy lub jeżeli rozwiązanie to nastąpiło z powodów, które dają pracodawcy prawo do rozwiązania umowy pracy bez uprzedniego wypowiedzenia. Pracownik traci prawo do otrzymania wynagrodzenia za urlop, o ile w czasie urlopu będzie zarobkowo pracował w innym przedsiębiorstwie. Urlopowany pracownik otrzymuje za każdy dzień urlopu wynagrodzenie takie, jakie otrzymałby, gdyby w tym dniu był zatrudniony. O ile praca odbywa się na akord lub od sztuki, wynagrodzenie za czas urlopu określa się na podstawie przeciętnego wynagrodzenia pracownika za ostatnie trzy miesiące poprzedzające urlop. Pracownikom służy prawo wzajemnego porozumienia się co do kolejności korzystania z urlopów. W okresie czasu od 1 maja do 30 września z urlopów winno korzystać conajmniej 50% ogólnej liczby pracowników zatrudnionych w danym przedsiębiorstwie.

Rozwiązania umowy pracy przez przedsiębiorców lub robotników i nawiązania jej na nowo w ciągu najbliższych trzech miesięcy nie uważa się za przerwę w umowie pracy, pozbawiającej robotnika prawa do korzystania z urlopu.

W końcu ustawa o urlopach pracowników zawiera przepis, że umowy zbiorowe lub indywidualne, które zapewniają pracownikom płatne urlopy na warunkach dogodniejszych, niż przewidziane w tej ustawie, pozostają w mocy. Ustawa przewiduje odpowiedzialność karną, dla winnych przekroczenia przepisów ustawy o urlopach pracowników, (areszt do jednego miesiąca, lub grzywnę). W myśl art. 4 prawa o sądach pracy orzekanie kary należy do obwodowych inspektorów pracy.

Ustawę o urlopach pracowników, zatrudnionych w przemyśle i handlu uzupełnia Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 11 czerwca 1923 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 16 maja 1922 r. o urlopach dla pracowników, zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. 62/23 poz. 467/29).

Umowa o pracę ¹⁾ według przepisów kodeksu zobowiązań

Kodeks zobowiązań zawiera ogólne przepisy dotyczące umowy o pracę. Ponieważ umowa o pracę i stosunki między pracodawcą, a pracownikiem mają bardzo ważne znaczenie społeczne i umowa ta stwarza pewną zależność pracownika od pracodawcy, istnieje cały szereg ustaw, które poza kodeksem zobowiązań regulują wzajemne stosunki między pracodawcą i pracownikiem. Mają one na celu przede wszystkim ochronę pracownika przed wyzyskiem ze strony pracodawcy. Najważniejsze z tych ustaw są:

1) Rozporządzenie Prezydenta R. P. o umowie o pracę pracowników umysłowych z dnia 16 marca 1928 (Dz. U. R. P. Nr. 35 z 1928 r. poz. 323),

2) Rozporządzenie Prezydenta R. P. o umowie o pracę robotników z dnia 16 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35 z 1928 r. poz. 324),

3) Ustawa z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. poz. 731/33, 222/36, 117/45, 285/46),

4) Ustawa z dnia 16 maja 1922 r. o urlopach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 40 z 1922 r. poz. 334, 795/33, 976/34, 238/45),

5) Ustawa z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 242), ze zmianą wprowadzoną przez dekret z dnia 13.IX.1946 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 339)

6) Ustawa z dnia 2 lipca 1924 r. o pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. R. P. poz. 636/24, 541/25, 538/26, 773/31, 236/45),

7) Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 22 sierpnia 1927 o zapobieganiu chorobom zawodowym i ich zwalczaniu (Dz. U. R. P. 676/27),

8) Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 16 marca 1928 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. R. P. poz. 325/28),

9) Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 27 października o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 82/33, poz. 604),

10) Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 Prawo o Sądach Pracy (Dz. U. R. P. Nr. poz. 854/34, 609/38, 339/47),

Umowa o pracę ²⁾ według przepisów kodeksu zobowiązań

11) Dekret z dnia 6 lutego 1945 r. o utworzeniu Rad Zakładowych (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 36) zmiany z dnia 16 stycznia 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 92).

Kodeks zobowiązań określa umowę o pracę, jako umowę, przez którą pracownik zobowiązuje się do pełnienia dla pracodawcy pracy za wynagrodzeniem. Umowa o pracę jest jedną z umów o świadczenie usług, podobnie jak umowa o dzieło (patrz umowa o dzieło) i umowa zlecenia (patrz zlecenie). Charakterystycznymi cechami stosunku pracy są: 1) osobiste podporządkowanie pracownika przez czas wykonywania pracy, w czasie którego pracownik musi być do dyspozycji pracodawcy i stosować się pod względem technicznym do jego wskazówek przy wykonywaniu pracy, 2) obciążenie ryzykiem pracodawcy oraz objęcie umową samej pracy, jako takiej a nie jej rezultatu.

Przepisy kodeksu zobowiązań o umowie o pracę stosuje się tylko w tych przypadkach, kiedy dla pewnej kategorii pracowników niema przepisów szczególnych (patrz „Umowa o pracę pracowników umysłowych“ i „Umowa o pracę robotników“). Natomiast w tych przypadkach, gdy dla pewnej kategorii pracowników istnieje szczególna ustawa regulująca stosunek pracy, przepisy kodeksu zobowiązań stosuje się subsydiarnie w przedmiotach ustawą szczególną nie objętych. Rodzaj i rozmiar pracy oraz rodzaj i wysokość wynagrodzenia może określić umowa indywidualna lub układ zbiorowy. W braku umowy indywidualnej wzgl. układu zbiorowego strony mogą żądać płacy względnie wynagrodzenia, jakie w danych okolicznościach są ustalone zwyczajem, a w braku zwyczaju, jakie uchodzą za odpowiednie. Jeżeli istnieją taryfy, ustanowione jednostronnie przez pewne związki, wówczas o ile stosowanie tej taryfy stało się zwyczajem należy ją stosować w braku umowy co do wysokości wynagrodzenia. Zrzeczenie się z góry wynagrodzenia za pracę jest nieważne.

Układ zbiorowy co do warunków umów indywidualnych o pracę, zawarty między pracodawcą (albo prawnie istniejącym związkiem pracodawców) z jednej strony a prawnie istniejącym związkiem pracowników z drugiej strony, wiąże w braku szczególnego przepisu ustawy, tyl-

Umowa o pracę ³⁾ według przepisów kodeksu zobowiązań

ko strony, które układ zawarły, oraz członków związku, będącego stroną. Taką ustawą szczególną jest wymieniona wyżej ustawa o układach zbiorowych pracy, której art. 5 stanowi, że układ zbiorowy pracy wiąże uczestników układu zbiorowego pracy oraz członków związku (zrzeszeń, stowarzyszeń) będących uczestnikami układu. Ponadto układ zbiorowy pracy, zarejestrowany w myśl tej ustawy, wiąże pracodawcę również w stosunku do jego pozostałych pracowników niezrzeszonych, należących do gałęzi pracy, objętych układem. Pracownicy ci przyjmują na siebie obowiązki wynikające z układu zbiorowego pracy albo pracowników zrzeszonych.

Pracodawca powinien przyzwyciężyć obchodzić się z pracownikiem i szanować jego godność osobistą. Pracodawca obowiązany jest dokonywać wypłaty wynagrodzenia pieniężnego gotówką, gdyby zaś dokonał wypłaty w inny sposób (np. weksłami itp.) odpowiada za poniesioną wskutek tego przez pracownika szkodę. Pracodawca obowiązany jest płacić wynagrodzenie w terminie określonym przez umowę, szczególną ustawę, lub zwyczaj, a w braku ich winien płacić wynagrodzenie z dołu i to: jeżeli w umowie oznaczono wynagrodzenie miesięczne lub według krótszych okresów czasu — z końcem każdego okresu; jeżeli je oznaczono według dłuższych okresów, — z końcem każdego miesiąca kalendarzowego. Wynagrodzenie dniówkowe albo obliczone od godziny i wynagrodzenie akordowe jest płatne z końcem każdego tygodnia. W każdym przypadku wynagrodzenie jest płatne najpóźniej z chwilą zakończenia stosunku pracy.

Jeżeli obok wynagrodzenia pieniężnego należą się pracownikowi inne świadczenia (np. mieszkanie, utrzymanie, wikt itp.), to — w braku umowy — czas kiedy pracodawca ma je spełnić, stosuje się do ich natury albo zwyczajów. Jeżeli według umowy oprócz stałego wynagrodzenia, albo zamiast niego należy się pracownikowi udział w zysku pracodawcy (tzw. umowa tantiemowa) prowizja albo procenty od obrotu, produkcji, oszczędności lub tym podobne — pracodawca powinien dać pracownikowi piśmienne obliczenie należności, przy czym powinien pracownikowi, względnie jego mężowi zaufania umożliwić przejrzenie odpowiednich zapisków w księgach. Jeżeli

Umowa o pracę 4)

według przepisów kodeksu zobowiązań

według umowy, lub zwyczaju należy się pracownikowi oprócz stałego wynagrodzenia gratyfikacja (święteczne, bilansowe itp.), a wynagrodzenie przypada mu tylko za pewną część roku, należy mu się również stosunkowa część gratyfikacji, to samo stosuje się też przy iantemnie (np. jeżeli umowa o pracę rozwiązuje się po pół roku, pracownikowi należy się—o ile istnieje umowa, zazwyczaj, przyznający raz na rok odpowiednie gratyfikacje — półowa bilansowego, świętecznego itp.). W przypadkach, gdy obliczenie powyższych należności następuje na podstawie bilansu, wynagrodzenie jest płatne bezzwłocznie po ustaleniu bilansu, przy czym bilans powinien być sporządzony z końcem każdego roku obrotowego.

W innych przypadkach obliczenie i wypłata tych należności powinny nastąpić w braku odmiennej umowy lub zwyczaju, po upływie każdego miesiąca. Pracownikowi należy się wynagrodzenie także za pracę niespełnioną, jeżeli był gotów do jej spełnienia, a doznał przeszkody z przyczyn, dotyczących pracodawcy. Przy wynagrodzeniu akordowym — które polega na tym, że jego wysokość jest zależna całkowicie, albo nawet częściowo od wyniku pracy (np. od ilości wykopanych ziemniaków itp.) — pracownik może domagać się, aby pracodawca dostarczył mu pracy odpowiedniej co do rodzaju i rozmiarów. W razie niedopełnienia tego obowiązku przez pracodawcę, pracownik może żądać stosownego wynagrodzenia za czas, w którym był gotów do pracy. Pracodawca obowiązany jest do zapłacenia pracownikowi, znajdującemu się w potrzebie, wynagrodzenia przed terminem płatności za pracę już spełnioną, jeżeli może to uczynić bez szkody dla siebie.

Pracownik, dla którego stosunek pracy stanowi wyłączne lub główne źródło utrzymania, zachowuje prawo do wynagrodzenia, chociażby w pełnieniu pracy doznał bez swej winy przeszkody skutkiem choroby, wypadku, powołania go na ćwiczenia wojskowe albo z innych ważnych przyczyn. Wynagrodzenie należy mu się przez okres, jaki przewidują szczególne ustawy lub umowa. Jeżeli brak umowy, względnie szczególnej ustawy — przez okres dwóch tygodni — i jedynie wówczas, gdy stosunek pracy trwał już pół roku przed powstaniem przeszkody. Wyna-

Umowa o pracę ⁵⁾ według przepisów kodeksu zobowiązań

grodzienie to należy się pracownikowi, choćby stosunek pracy skończył się przed upływem powyższego dwutygodniowego terminu wskutek wypowiedzenia, dokonanego w okresie przeszkody przez pracodawcę, albo wskutek przedwczesnego rozwiązania umowy przez pracodawcę bez winy pracownika. Jeżeli natomiast stosunek pracy trwał mniej niż pół roku, pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia w razie niemożności pełnienia pracy z ważnej przyczyny przez krótki okres czasu. Jeżeli strony w umowie nie określiły długości tego czasu, zależy on od rodzaju i doniosłości przeszkody oraz od długości czasu, przez który trwał stosunek pracy. Zrzeczenie się pracownika z góry wynagrodzenia przypadającego za czas przeszkody jest nieważne. Pracodawca może odliczyć od przypadającego za czas przeszkody wynagrodzenia sumy, które pracownik otrzymał za ten czas z funduszy publicznych, z wyjątkiem sum, otrzymywanych w okresie ćwiczeń wojskowych. Stosunek służby wojskowej do umowy o pracę reguluje szczegółowo ustawa z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 25, z 1938 r.) oraz dekret Prezydenta R. P. z dnia 30 sierpnia 1939 r. o zmianie kodeksu zobowiązań oraz przepisów wprowadzających (Dz. U. R. P. Nr. poz. 538/39).

Pracodawca powinien co do pomieszczeń i narzędzi, jakich dostarcza, poczynić odpowiednie zarządzenia celem zabezpieczenia życia i zdrowia pracownika. Jeżeli zobowiązał się dostarczać pracownikowi mieszkania, noclegu lub żywności, powinien przy tych świadczeniach mieć na względzie zdrowie i przyzwoitość. Umowa nie może zmienić ani ograniczać tych obowiązków pracodawcy. Gdy w stosunku pracy, stanowiącym wyłączne lub główne źródło utrzymania pracownika, pracownik przyjęty został przez pracodawcę w poczet domowników, to w razie choroby pracownika, nie spowodowanej przezeń rozmyślnie, pracodawca obowiązany jest zapewnić mu potrzebne utrzymanie i opiekę lekarską oraz konieczne środki lecznicze w ciągu dwóch tygodni, jeżeli stosunek pracy trwał już dwa tygodnie, a w ciągu czterech tygodni, jeżeli stosunek pracy trwał już pół roku. Zrzeczenie się tych praw z góry jest nieważne.

Umowa o pracę ⁶⁾ według przepisów kodeksu zobowiązań

Pracodawca może potrącić wydatki na opiekę lekarską i środki lecznicze z wynagrodzenia pieniężnego należącego się pracownikowi. Pracodawca nie ma powyższych obowiązków jeżeli stosunek pracy zawiązany był jedynie na czas przemijającej potrzeby, a nie trwał jeszcze miesiąca. Obowiązki te odpadają również w przypadku, gdy pracownik ma prawo do świadczeń z tytułu ubezpieczenia publiczno-prawnego na wypadek choroby. Publiczno-prawne ubezpieczenie na wypadek choroby przewiduje ustawa z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 396). Pracownikowi, przynajmniej w poczet domowników, pracodawca obowiązany jest pozostawić odpowiedni czas do wypoczynku i praktyk religijnych. Pracownikowi, dla którego stosunek pracy stanowi wyłączone lub główne źródło utrzymania, pracodawca po rocznym trwaniu stosunku obowiązany jest corocznie, w terminie przez siebie oznaczonym, udzielić urlopu tygodniowego o ile umowa, lub szczególne przepisy nie przewidują korzystniejszych dla pracownika postanowień (np. cytowana wyżej ustawa o urloпах dla pracowników w przemyśle i handlu).

ZAKOŃCZENIE STOSUNKU PRACY.

Stosunek pracy, zawarty na czas oznaczony lub do wykonania oznaczonej pracy, kończy się z upływem tego czasu lub z wykonaniem tej pracy. Jeżeli po upływie oznaczonego w umowie czasu pracownik pełni nadal pracę bez sprzeciwu ze strony pracodawcy, należy uważać umowę za przedłużoną na czas nieoznaczony. Umowa o pracę, zawarta na próbę, może być w pierwszym miesiącu rozwiązana przez każdą stronę i każdego czasu za tygodniowym wypowiedzeniem. Jeżeli wypowiedzenie nie nastąpi na tydzień przed końcem tego miesięcznego okresu uważa się umowę za zawartą na czas nieoznaczony. Okres próbny nie może trwać dłużej niż miesiąc, przedłużenie jest niedozwolone. Umowa o pracę zawarta na czas życia pracodawcy lub pracownika bądź na czas dłuższy niż lat trzy, może być po upływie lat trzech rozwiązana przez pracownika za sześciomiesięcznym wypowiedzeniem.

CENY I MARŻE**Wyroby włókiennicze produkcji prywatnej z tranzakcji wiązanych**

Biuro Cen znak: C-IV-E-124/17 z dn. 9.8.49, zatwierdziło ceny fabryczne dla firm prywatnych branży wełnianej, jedwabniczo-galanteryjnej, bawełnianej, dziewiarskiej i dziew.-pończoszniczej z transakcji wiązanych:

1. tafta 1 kol. druk. szer. 80 cm f-ma L. Uznański, Pabianice, Tkacka 7	zł 565,— 1 m	38. flanela biała szer. 75 cm. f-ma „Bawełnianka” Stelmach, Łódź, Więc- kowskiego 22.	zł 420,— 1 m
2. podszewka szer. 140 cm. f-ma B. Krymowski, Łódź, Piotrkowska 80	zł 895,— 1 m	39. wata krawiecka f-ma Cz. Swiątek, W-wa, Kilińskiego 110.	zł 306,— 1 kg
3. georgette szer. 80 cm. art. „300” f-ma Elsner M. Kamienica Polska	zł 755,— 1 m	40. ubraniowy 100% „Tenis” szer. 144 cm.	zł 4.285,— 1 m
4. podszewka szer. 90 cm. f-ma St. Ropega, Pabianice, Bracka 32	zł 575,— 1 m	41. ubraniowy 100% „Tenis” szer. 144 cm. f-ma Szymik, Biała Krakowska, ul. Legionów 35	zł 5.575,— 1 m
5. podszewka szer. 140 cm.	zł 895,— 1 m	42. szale wełn. zgrz. 30%	zł 450,— 1 m
6. podszewka rękawowa szer. 100 cm. f-ma J. Patusz i E. Brulikowski, Łódź, Swierczew- skiego 58	zł 660,— 1 m	43. szale wełn. zgrz. 30% f-ma Samodział, Bartosiak Gabryończyk, Łódź, ul. Gdańska 158	zł 435,— 1 m
7. podszewka szer. 140 cm. f-ma M. Grala i S-ka, Łódź, Solankowa 4	zł 850,— 1 m	44. pończochy baweł. f-ma K. Oleński, Aleksandrów, ul. 11 Listopada 72	zł 3.810,— 1 tuz.
8. podszewka rękaw. szer. 100 cm.	zł 675,— 1 m	45. pończochy damskie bawełniane f-ma Knoblich, Łódź, Nowotki 60.	zł 4.300,— 1 „
9. tafta maczek szer. 80 cm.	zł 700,— 1 m	46. pończochy bawełniane f-ma M. Susała i S-ka, Bydgoszcz, ul. Pomorska 80	zł 5.120,— 1 „
10. podszewka szer. 90 cm. f-ma B-cia Kinderman i Roszczewski, Łódź, Wól- czańska 216.	zł 615,— 1 m	47. patentki f-ma „Korona” J. Kwiatkowski, Aleksandrów, Daszyńskiego 23.	zł 3.650,— 1 „
11. sukniowy crepe-georgette szer. 90 cm.	zł 1.185,— 1 m	48. patentki f-ma K. Oleński, Aleksandrów, ul. Listopada 72	zł 3.650,— 1 „
12. crepe mongol-kora szer. 90 cm.	zł 1.080,— 1 m	49. patentki f-ma B-cia Siedleccy, Aleksandrów, Pabianicka 29	zł 3.650,— 1 „
13. sukniowy tafta szer. 90 cm. f-ma Zych R. Milanówek	zł 580,— 1 m	50. reformy damskie interlock	zł 460,— 1 szt.
14. krawaty f-ma L. Zylbersztejn H. Bojanowski, Łódź, Ko- ściuszki 90/92.	zł 3.280,— 1 tuz.	51. reformy damskie interlock	zł 445,— 1 „
15. podszewka atlas szer. 90 cm. f-ma Zawadzki, Pabianice, Boczna 8	zł 575,— 1 m	52. komplet damski interlock	zł 960,— 1 „
16. podszewka rządkowa szer. 90 cm. f-ma Piłs i S-ka, Pabianice, Jutrzkowice 5	zł 565,— 1 m	53. komplet damski interlock	zł 995,— 1 „
17. podszewka luks. szer. 140 cm.	zł 1.225,— 1 m	54. komplet damski elastie	zł 765,— 1 „
18. podszewka atlas szer. 80 cm.	zł 560,— 1 m	55. komplet damski elastie f-ma H. Klimczak, Łódź, Piotrkowska 26.	zł 800,— 1 „
19. mongol szer. 90 cm. f-ma St. Rosiak, Łódź, Murarska 8	zł 795,— 1 m	56. komplet damski halk. osnow. z kor. (dzianina)	zł 2.145,— 1 „
20. tafta druk. maczek 80 cm. f-ma Grabski Granisz, Pabianice, Kościelna 3	zł 470,— 1 m	57. komplet haleczk. z koronką	zł 1.120,— 1 „
21. tafta gładka szer. 90 cm.	zł 550,— 1 m	58. reformy damskie f-ma S. Wagner i S. Górecki, Łódź, Wysoka 20/22	zł 375,— 1 „
22. tafta 1 kol. szer. 90 cm. f-ma M. Byczkowski, Pabianice, Bracka 50	zł 510,— 1 m	59. komplet dam. jedw. z kor.	zł 1.700,— 1 „
23. tasienka gumowa jedwabna f-ma „Gocławek”, W-wa, Nadnieprzańska 15	zł 37,— 1 m	60. komplet dam. jedw. z kor.	zł 1.650,— 1 „
24. podszewka rządkowa szer. 80 cm.	zł 515,— 1 m	61. reformy damskie jedw. f-ma „Halina”, W-wa, Leszno 14	zł 445,— 1 „
25. podszewka rządkowa szer. 90 cm. f-ma St. Rosiak, Łódź, Murarska 8	zł 565,— 1 m	62. komplety damskie halk. f-ma „Trykot”. B. Blokus, W-wa, ul. Okopowa 58.	zł 1995,— 1 „
26. podszewka rządkowa szer. 80 cm. f-ma Patusz i Brulikowski, Łódź, Swierczewsk. 58	zł 545,— 1 m	63. komplet dam. halk. z koronką f-ma E. Kowalski, Łagiewnicka 78	zł 1.450,— 1 „
27. szlafrokowy druk. film. drap. 80 cm. f-ma „Kreton” Bednarek-Rykielski, Łódź, ul. Sien- kiewicza 56.	zł 755,— 1 m	64. halka damska jedw. f-ma J. Lewkowicz i S-ka, Zeromskiego 31	zł 800,— 1 „
28. georgette z nast. jedw. szer. 90 cm.	zł 1.815,— 1 m	65. dzianina bawełn. intelock f-ma J. Strzelecki, Gdańska 7.	zł 3.130,— 1 „
29. georgette z nat. jedw. szer. 80 cm. f-ma M. Elsner, Kamienica Polska	zł 1.615,— 1 m	66. majteczki dzieciinne elastic	zł 150,— 1 „
30. podszewka rządkowa szer. 140 cm. f-ma Hennig i S-ka, Łódź, Mierzyńskiego 15	zł 860,— 1 m	67. kaftaniki dzieciinne elastic f-ma H. Klimczak, Łódź, Piotrkowska 26.	zł 130,— 1 „
31. mangol szer. 80 cm. f-ma B. Wajdengarten, Łódź, Więckowskiego 32	zł 645,— 1 m	68. kąpielówki męskie 30% wełny	zł 485,— 1 „
32. mongol grochy szer. 85 cm.	zł 705,— 1 m	69. bezrękaw męskie	zł 2.010,— 1 „
33. minerwa szer. 140 cm. f-ma L. Uznański, Pabianice, ul. Ostatnia 6	zł 810,— 1 m	70. reformy damskie f-ma St. Majewicz, Łódź, ul. Swierczewskiego 8	zł 1.700,— 1 „
34. popelina kolor. szer. 80 cm. f-ma B-cia Kinderman i Roszczewski, Łódź, Wól- czańska 216.	zł 795,— 1 m	71. komplet damski z koronką	zł 1.580,— 1 „
35. materacowe kol. tkane szer. 115 cm.	zł 1.300,— 1 m	72. komplet damski work. halk. z koronką	zł 1.260,— 1 „
36. materacowe kol. tkane szer. 115 cm. f-ma „Kapturski”, Bytom, Katowicka 2	zł 1.570,— 1 m	73. reformy damskie	zł 500,— 1 „
37. materacowy szer. 120 cm. f-ma „Bobrza” Br. Olejasz pow. Kielce	zł 1.000,— 1 m	74. koszula nocna damska f-ma „Milanecz”, Łódź, Więckowskiego 22.	zł 2.370,— 1 „
		75. rajtuzy b. Nr 4	zł 670,— 1 „
		76. rajtuzy b. Nr 5	zł 720,— 1 „
		77. rajtuzy b. Nr 4	zł 690,— 1 „
		78. rajtuzy b. Nr 5 f-ma M. Bator Wyt. Trykot., Kraków, Rynek Gł. 9	zł 740,— 1 „
		79. halka damska	zł 810,— 1 „
		80. reformy damskie f-ma A. Dziembor, Łódź, Próchnika 16.	zł 410,— 1 „
		81. komplet dziecięcy z czapką	zł 560,— 1 „
		82. ubranko dziecięce	zł 1.100,— 1 „
		83. ubranko chłopięce f-ma Leszczyńska i A. Olejniczek, Leszno-Wlkp., Lipowa 79	zł 1.350,— 1 „
		84. komplet damski halk. z koronką f-ma „Textyl”, Łódź, Kilińskiego 234.	zł 2.000,— 1 „

Cegła produkcji prywatnej

Cena gatunku I za 1000 sztuk:

Lp.	Nazwa cegielni	Cena zatw.
1.	F. Książek i Ska	zł 6.500
2.	St. Pluder-Kraśnik	" 6.800
3.	Parafialna-Haczów	" 6.500
4.	Boguchwała K. Angerman	" 8.000
5.	Bolesław Weber	" 8.400
6.	St. i Andrzej B-cia Lechy	" 8.100
7.	Sznauc Jan — Łańcut	" 8.200
8.	Zielonka — Kraków	" 7.000
9.	Wielopole P. S. Jacyszyn	" 7.700
10.	Strzelecki E. Kauczor	" 7.000
11.	Kempa i Musik, Miechowice	" 8.000
12.	J. Wilczyński, Rybnik	" 7.700
13.	Bląkała i Czembor, Pszczyna	" 7.900
14.	St. Malikowa	" 7.500
15.	Dymaczewo Stare	" 7.300
16.	A. i S. Morek, Kępno	" 7.800
17.	A. Beczkowski	" 7.400
18.	St. Talarczyk	" 7.500
19.	Jan Zolanowski	" 7.900
20.	Krotoszyńska Fabryka Dachówek, Cegiel i Kamien Cementowych	" 7.800
21.	Roman Arent	" 6.900
22.	Ostrzeszów	" 8.100
23.	Dąbrówka	" 8.200
24.	Sowiny	" 8.000
25.	M. Turcki	" 7.900
26.	R. Kostarzewo	" 7.800
27.	Nowa cegielnia w Pabianicach	" 7.500
28.	F. Zlotowicz w Keyni	" 8.200
29.	B-cia Ranoszków w Moszczenicy	" 7.800
30.	Spdk. Michalskiego w Tomaszowie Mazowieckim	" 7.500
31.	Krzęciwscy i S-ka w Lublinie	" 7.300

Ceny w/w ustalone rozumie się loco cegielnia.

Cena cegły drugiego gatunku równa się obniżonej o 15% cenie cegły pierwszego gatunku. Cena cegły trzeciego gatunku równa się obniżonej o 25% cenie cegły pierwszego gatunku.

Ceny pod. cegielni 1—7 zatwierdziło B. C. znak: C-IV-E-141/43 z dn. 4.8.49.

Ceny pod. cegielni 8—13 zatwierdziło B. C. znak: C-IV-E-141/53 z dn. 4.8.49.

Ceny pod. cegielni 14—31 zatwierdziło B. C. znak: C-II-E-141/43 z dn. 26.7.49.

W cenach pkt. 1—7 mieści się 5% narzut na Z. P. P. M. i M. B.; zaś w pozostałych na C. P. P. M. i M. B.

Papa produkcji prywatnej

Biuro Cen, znak: C-IV-B-54/14 z dnia 29.VII.1949 r.

P a p a	Jedn.	Cena w zł
1) bitumiczna „Stemolit” I Firmy „Stemar”	1 rulon	1.180,—
2) bitumiczna „Stemolit” II Firmy „Stemar”	"	1.270,—
3) smołowcowa firmy „Peszke”	"	700,—
4) smołowcowa Nr 100 firmy „Smolopap”	"	590,—
5) specjalna „Białolit” Nr 100 firmy „Jago”	"	1.240,—
6) specjalna „Białolit” Nr 80 firmy „Jago”	"	1.560,—
7) bitumiczna „Lanolit” firmy „Gudronit”	"	1.400,—
8) specjalna „Resinoroid” Nr 100 z obustronną powłoką bit. kaucz. firmy „Jago”	"	3.260,—
9) specjalna „Resinoroid” Nr 80 z obustronną powłoką bit. kaucz. firmy „Jago”	"	3.674,—
10) Płyty izoelektryczne „Resinoroid” firmy „Jago” 1 m ²	"	228,—

Ceny obejmują 3,5% narzut na Branżowe Zrzeszenie Przemysłu Prywatnego.

Pudełka do past

Biuro Cen, znak: C-IV-B-54 z dn. 12.8.1949 r. przedłuża termin zużycia pudełek do past 24 g. (Nr 1) i 67 g. (Nr 3), wymieniony w piśmie Biura Cen z dnia 20 kwietnia 1949 r. L. dz. C-IV-B-546/1 (por. Nr 6 OTG) do dnia 31 grudnia 1949 r.

Marże w obrocie handlowym płynnym owocem

Biuro Cen, znak: C-II-C-63/11 z dnia 26.VII.1949 r.
W obrocie handlowym płynnym owocem należy doliczać zysk brutto wg. wykazu A i B Nr 12, pozycja 14, pkt. a
Marże wynoszą: w hurcie 12%, w detalu 25%.

Imbir

Biuro Cen, znak: C-IV-A-20/16 z dn. 8.8.1949 r.

Imbir importowany z Danii w hurcie 826,—; w detalu 1.050,—

Artykuły „BACUTIL”

Biuro Cen, znak: C-IV-A-25/38 z dnia 4.8.1949 r.

	Cena		
	f. st. od.	hurt.	det.
1. Grzebień kawalerski dl. I gat.	172,—	198,—	254,—
2. Grzebień kaw. długie II gat.	143,—	164,—	210,—
3. " damskie	220,—	253,—	324,—
4. " damskie z rączką	220,—	253,—	324,—
5. " kąpielowe	198,—	223,—	292,—
6. " fryzjerskie	198,—	223,—	292,—
7. Tłuszcz wieprzowy surowy garbarski I gat.	129,—	—	—
8. Mączka mięsno-kostna	30,—	—	—
9. " z krwi	30,—	—	—
10. " z ryb	30,—	—	—
11. " z jaj	30,—	—	—
12. " ze skorup z jaj	22,—	—	—

Ceny ustalone obowiązują z dniem ogłoszenia.

Meble i wyroby stolarskie

Biuro Cen zarządzeniem z dn. 6.8.1949 r. ogłosiło wykaz B nr 24. Dopuszczalne wysokości zysków brutto w obrotach detalicznych

Mebłe: biurowe, gięte, stolarskie, tapicerski, plecione	28%
Galanteria: a) gospodarstwa domowego, szkolna, tokarska	25%
b) wyroby ozdobne i zabawki	30%
Przybory szewskie: szpilki, trzonki, kopyta, prawidła itd.	25%
Wyroby: bednarskie, kołodziejskie, szkutnicze, sprzęt stolarski, komplety skrzynek, stolarka budowlana	20%
Tarcica iglasta i liściasta, okleiny, listwy	25%
Sklejki i płyty spłasnione	20%

Powyższe wysokości zysków brutto wchodzą w życie z dniem 1.IX.1949 r. są one ustalone w założeniu, że towar zostanie przesłany franco stacją odbiorczą, względnie składnica dostawcy w miejscowości, w której znajduje się przedsiębiorstwo handlowe detalisty.

Dopuszczalne wysokości zysków brutto obejmują wszelkie koszty handlowe przedsiębiorstwa detalicznej sprzedaży powyższych artykułów.

Zysk brutto dla detalisty dolicza się do ceny zakupu towaru.

Preparat „CASTOR”

Biuro Cen, znak: C-IV-B-54/38 z dnia 2.8.1949 r. zatwierdza cenę preparatu izolacyjnego i wodoszczelnego „Castor” w wysokości zł 98,— (dziewięćdziesiąt osiem) za 1 kg.

Cena ustalona obejmuje 3,5% narzut na C.H.P.P.Ch.

Cennik miodu

Biuro Cen, znak: C-IV-A-3/IV-A-21/6 z dnia 3.8.1949 r. wyjaśniło, że cena miodu ogłoszona w Nr 18 OTG z dnia 24.7.1949 r. obowiązuje tylko spółdzielczość.

Kupiectwo prywatne przy zakupie i sprzedaży miodu winno stosować wykaz B nr 12.

Nowości!!

Niezbędne dla każdego przedsiębiorstwa
KSIĄŻKI

„Ustalanie Cen Produkcyjnych”

w opracowaniu mgr. W. Ławrynowicza i mgr. S. Janickiego

„Nowe przepisy podatkowe”

adw. L. Grabowskiego

patrz ostatnia strona

USTAWODAWSTWO GOSPODARCZO-SKARBOWE

Dwa ważne dekrety

Utrwalenie zasady nominalizmu — zmiana dekretu o podatku od wzbogacenia wojennego

W numerze 45 Dziennika Ustaw ogłoszone zostały dwa ważne dekrety, które dla życia gospodarczego kraju mają olbrzymie znaczenie.

X

1 Pierwszy z tych dekretów — o zaciąganiu nowych i określeniu wysokości nieumorzonych zobowiązań pieniężnych — rozstrzyga kwestię, która w praktycznym życiu tyle budziła wątpliwości. Dekret ten mianowicie określa wysokość należności z zobowiązań pieniężnych w wypadku, gdy zobowiązanie zostało zaciągnięte w innej walucie, aniżeli w walucie obecnie obowiązującej, jak również gdy pomiędzy momentem zaciągnięcia zobowiązania a momentem jego spłaty nastąpiła zmiana siły nabywczej pieniądza.

Główne zasady tego dekretu są następujące:

I. ZACIĄGANIE ZOBOWIĄZAŃ

Osoba mająca zamieszkanie lub siedzibę w Polsce może zaciągać zobowiązanie pieniężne płatne w Polsce tylko w walucie polskiej; od tej zasady uczyniony jest wyjątek jedynie dla Skarbu Państwa, Narodowego Banku Polskiego i specjalnie upoważnionych banków, które to instytucje mogą zaciągać zobowiązania w walucie zagranicznej. Poza tymi wyjątkami Minister Skarbu upoważniony został do udzielania zezwoleń na zaciąganie zobowiązań w walutach obcych również innym osobom fizycznym i prawnym, jeżeli z ważnych względów uzna to za celowe i potrzebne.

II. OKREŚLENIE WYSOKOŚCI NALEŻNOŚCI Z NIEUISZCZONYCH ZOBOWIĄZAŃ PIENIĘŻNYCH

Dekret ustala szereg zasad w tej dziedzinie. Najważniejsze z nich są następujące:

1) Spłata należności z zobowiązań pieniężnych powstałych z jakiegokolwiek tytułu tak publicznie jak i prywatnie - prawnego przed dniem wejścia w życie dekretu (6.VIII.1949), a w dniu tym jeszcze nie umorzonych, może nastąpić tylko w pieniądzu polskim.

2) Zmiana siły nabywczej pieniądza w czasie pomiędzy powstaniem zobowiązania, a jego wymagalnością lub wykonaniem nie stanowi podstawy do zmiany wysokości świadczenia, albo sposobu wykonania umowy, lecz też rozwiązania umowy.

3) Wysokość należności z zobowiązań wyrażonych w złotych określa suma złotych, na którą zobowiązanie opiewa. W zobowiązaniach wyrażonych w złotych w złocie, jeden złoty liczy się za jednego złotego w złocie.

4) Zawarte w zobowiązaniach pieniężnych zastrzeżenia o walucie obcej, mającej alternatywnie z walutą obcą stanowić środek zapłaty, uważa się za nieistniejące. W zobowiązaniach, zawierających takie zastrzeżenie, wysokość należności określa wyłącznie suma wyrażona w walucie polskiej.

5) Wysokość należności z zobowiązań pieniężnych wyrażonych w obcej walucie lub zawierających zastrzeżenie zapłaty według równowartości zagranicznej jednostki pieniężnej oblicza się w złotych w sposób następujący: a) dla zobowiązań powstałych przed 1 września 1939 r. — według ostatniego oficjalnego kursu danej jednostki pieniężnej, notowanego przed 1 września 1939 r., b) dla zobowiązań powstałych po dniu 16 grudnia 1945 roku — według stawek, przeliczeniowych stosowanych w dniu powstania zobowiązania przez Narodowy Bank Polski dla danej jednostki obcej waluty przy rozrachunkach z tytułu zagranicznych obrotów towarowych, c) wysokość należności z zobowiązań pieniężnych, zawierających zastrzeżenie zapłaty zagranicznymi monetami złotymi oblicza się dla zobowiązań powstałych przed dniem 1 września 1939 roku — według stawek ostatniego kursu kruszca złotego, notowanego przed dniem 1 września 1939 r., a dla zobowiązań powstałych po dniu 16 grudnia 1945 roku — według stawki równowartości kruszcu złotemu, stosowanej przez Narodowy Bank Polski w dniu powstania zobowiązania. W związku z powyższymi przepisami Minister Skarbu ogłosi w Monitorze Polskim wysokość

oficjalnych kursów walut obcych i kruszcu notowanych przed dniem 1 września 1939 r.

6) Zobowiązania pieniężne, powstałe na obszarach wchodzących obecnie w skład Państwa Polskiego, a wyrażone w walucie obcej, stanowiącej w dniu powstania zobowiązania obiegowy środek płatniczy na tych obszarach przerachowane będą w stosunku 1 zł za jednostkę waluty obcej, na którą zobowiązanie opiewa. Np. zobowiązanie powstałe we Wrocławiu w czasie wojny w markach przelicza się w stosunku 1 marka równa się 1 złoty. Jednakże jeżeli chodzi o zobowiązania powstałe po dniu 1 września 1939 roku na obszarach Państwa Polskiego, na których władze okupacyjne wprowadziły markę niemiecką — to takie zobowiązania przerachowuje się w stosunku 1 zł równa się 2 markom.

7) Na wniosek wierzyciela, który w chwili powstania zobowiązania czerpał swe dochody wyłącznie z gospodarstwa małego lub średnio rolnego, albo wynagrodzenia za pracę, jeżeli nie przekraczało ono sumy, jaka będzie przez Ministra Skarbu określona, Sąd orzeknie o dopłacie na rzecz wierzyciela ponad wysokość zobowiązania wynikającą z omówionych wyżej zasad. Sąd nie może jednak orzec dopłaty, jeżeli zobowiązany czerpie swoje dochody wyłącznie z wynagrodzenia za pracę nie przekraczającego kwoty określonej przez Ministra Skarbu, oraz gdy wierzyciel nabył wierzytelność w drodze przelewu. Wysokość dopłaty ustala Sąd według zasad słuszności, biorąc pod uwagę położenie materialne obu stron, z tym, że w żadnym razie dopłata nie może przewyższać do każdego złotego równowartości 1,75 kg żyta, obliczonej w dniu ustalenia dopłaty.

8) Na wniosek osoby zainteresowanej Sąd określi wysokość świadczeń okresowych z tytułu alimentów i rent dożywotnich, ustalonych przed wejściem w życie dekretu niniejszego na mocy wyroku, umowy, lub ugody sądowej.

9) Spłaty zobowiązań pieniężnych, dokonane przed dniem wejścia w życie omawianego dekretu nie mogą być kwestionowane z tej przyczyny, że wysokość należności została obliczona odmiennie, aniżeli to przewiduje omawiany dekret.

10) Jeżeli przed wejściem w życie dekretu należność została ustalona prawomocnym wyrokiem, umową albo ugodą na innych zasadach, aniżeli to przewiduje dekret, a zobowiązanie nie zostało jeszcze umorzone — wówczas przepisy dekretu mają do takiego zobowiązania zastosowanie.

X

2 Drugi dekret stanowi nowelizację dekretu z dnia 13 kwietnia 1949 roku i wprowadza podatek od wzbogacenia wynikającego z regulacji zobowiązań pieniężnych. Dekret ten pozostaje w ścisłej łączności z dekretem wyżej omówionym. Przesłanką gospodarczą do wprowadzenia podatku od wzbogacenia, wynikającego z regulacji zobowiązań pieniężnych jest to, że skoro Państwo poprzez ustawowe utrwalenie zasady nominalizmu pozwała dłużnikom na regulację jego zobowiązań — mimo niewątpliwego obniżenia siły nabywczej dzisiejszego złotego w stosunku do złotego przedwojennego dzisiejszą walutą w relacji 1 zł za 1 zł — to z tego tytułu dłużnicy ci odnoszą realną korzyść, z części której muszą zrezygnować na rzecz Skarbu Państwa przez zapłatę nowo - wprowadzonego podatku.

Główne zasady nowego podatku są następujące:

1) Opodatkowaniu podlega wzbogacenie, wynikające z regulacji powstałych przed dniem 31 sierpnia 1944, a nie wygasłych do dnia 30 czerwca 1945 roku zobowiązań pieniężnych zarówno prywatnoprawnych, jak i publicznie-prawnych. Dotyczy to zobowiązań powstałych na rzecz Skarbu Państwa, związków samorządu terytorialnego, przedsiębiorstw państwowych i samorządowych, przedsiębiorstw bankowych, instytucji kredytowych, zakładów ubezpieczeń oraz instytucji ubezpieczeń społecznych. Dotyczy to również wszystkich innych wierzycieli wyżej nie wymienionych, jeżeli zobowiązanie pieniężne jest lub będzie zabezpieczone hipoteką, albo jeżeli jest ustalone w księgach handlowych, chociażby nawet osób

trzecich, albo wreszcie jeżeli jest oparte na ugodzie, orzeczeniu sądowym lub dokumencie poświadczonym przez notariusza.

2) Jeżeli ktoś powołuje się na to, że zobowiązanie jego wygasło przed dniem 30 czerwca 1945 roku — obowiązany będzie przedstawić dokument, stwierdzający wygaśnięcie zobowiązania przed tą datą, sporządzony przed dniem 1 lipca 1945 roku, przy czym data sporządzenia takiego dokumentu musi być urzędowo zaświadczona.

3) Obowiązek podatkowy ciąży na obowiązanych do wykonania zobowiązania osobach fizycznych i prawnych, spółkach jawnych i komandytowych oraz spółkach nie będących handlowymi.

4) Jeżeli w okresie czasu od dnia 1 lipca 1945 roku do dnia wejścia w życie omawianego dekretu (6.VIII.1949) zobowiązanie wygasło przez spłatę ponad sumę nominalną, wówczas podatek obciąża wierzyciela, który przyjął spłatę do wysokości kwoty przyjętej ponad nominal, a dłużnika do ewentualnej różnicy pomiędzy sumą przypadającego podatku a sumą, która według powyższej zasady obciąża wierzyciela, który przyjął spłatę.

5) Od podatku wolne jest wzbogacenie wynikające z regulacji zobowiązań, jeżeli dłużnikami są m. in. osoby pobierające wynagrodzenie, podlegające podatkowi od wynagrodzeń. Zwolnienie to jednak odpada, jeżeli dłużnik był w roku poprzedzającym powstanie obowiązku zapłaty podatku od wzbogacenia wojennego, lub w roku, w którym obowiązek ten powstaje, podatnikiem podatku dochodowego lub podatku obrotowego.

6) Wśród zwolnień od podatku od wzbogacenia wojennego należy wymienić, że nie podlega opodatkowaniu wzbogacenie wynikające z regulacji zobowiązań zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomościach, podlegających przepisom dekretu o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. Warszawy, ale tylko wówczas, jeżeli korzystanie z tych nieruchomości nie daje się pogodzić z ich przeznaczeniem według zasad zagospodarowania przestępnego, a dotychczasowy właściciel nie otrzymał nieruchomości zastępczej. W tych jednak wypadkach, kiedy właściciel nieruchomości ma przywrócone posiadanie i nieruchomość użytkuje — zwolnienie od podatku nie przysługuje. Zwolnienie dotyczy również tych zobowiązań, zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach, które uległy wskutek działań wojennych zniszczeniu w stopniu ponad 66%. Zwolnienie dotyczy wreszcie tych zobowiązań, do których Sąd na wniosek wierzyciela zarządził dopłatę (patrz wyżej w wyjaśnieniach do pierwszego z omówionych dekretów punkt 7).

7) Podstawę zobowiązania stanowi nominalna suma zobowiązania pieniężnego w kapitale.

8) Wysokość podatku zależna jest od charakteru osoby dłużnika. Dla osób czerpiących przychody z przedsiębiorstwa handlowych, przemysłowych, usługowych, rzemieślniczych (za wyjątkiem mniejszych warsztatów rzemieślniczych) — wysokość podatku stanowi 40 krotną wielokrotność podstawy opodatkowania, czyli obliczonej w kapitale sumy zobowiązania. Dla właścicieli nieruchomości podatek wynosi 30 krotną wielokrotność podstawy opodatkowania.

9) Osoby zobowiązane do uiszczenia podatku obowiązane są w ciągu miesiąca od powstania obowiązku podatkowego złożyć właściwemu urzędowi skarbowemu zeznanie według przepisanej wzoru. Ponieważ obowiązek podatkowy powstaje z dniem piętnastym miesiąca następującego po dniu wejścia w życie dekretu, a dekret wszedł w życie w dniu 6 sierpnia 1949, przeto uznać należy, że obowiązek podatkowy powstaje z dniem 15 września 1949 roku, wobec czego zeznanie, o którym mowa wyżej powinno być złożone w terminie do dnia 15 października 1949 roku.

10) Termin płatności podatku został w dekrecie ustalony w ten sposób, że 40% podatku podatnik obowiązany jest wnieść w terminie do dnia wyznaczonego na składanie zeznań (15.X.1949 r.), drugie 40% płatne jest w dniu 1 grudnia 1949 roku, zaś reszta podatku płatna jest w ciągu miesiąca od dnia doręczenia nakazu płatniczego, jednak nie wcześniej jak 31 marca 1950 roku.

11) Wszystkie osoby prowadzące księgi handlowe, lub obowiązane do ich przechowywania muszą w ciągu dwóch miesięcy od wejścia w życie dekretu, a więc do dnia 6 października 1949 roku przesłać właściwemu urzędowi skarbowemu pisemne informacje o każdym figurującym w ich księgach zobowiązaniu, przy regulacji którego powstaje obowiązek zapłacenia podatku od wzbogacenia wojennego.

12) Wysokość podatku ustalają na podstawie wniosków urzędów skarbowych obywatelskie komisje podatkowe.

13) Obywatelskie komisje podatkowe i komisje odwoławcze kierując się ogólnym położeniem gospodarczym płatnika, mogą obniżyć przypadający podatek w granicach do 50%. W szczególności władze skarbowe mogą stosować powyższą ulgę, jeżeli chodzi o zobowiązania pieniężne, ciążące na budynkach, do których mają zastosowanie przepisy dekretu o najmie lokali. (Gr.)



W rubryce tej zamieszczamy odpowiedzi na zapytania Czytelników, które należy kierować: Poznań, Mickiewicza 31 (sprawy dotyczące zagadnień skarbowo-podatkowych) lub Warszawa, Flory 3 (inne zagadnienia prawne).

REDAKCJA

Sprzedż maszyny

J. A. — WŁOCHY. W inwentarzu przedsiębiorstwa przemysłowego figuruje maszyna przedwojenna wyceniona na 1.000 zł. Obecnie maszyna została sprzedana za 150.000 zł. Od transakcji tej zapłacono podatek od nabycia praw majątkowych (opłatę stemplową). Czy różnica pomiędzy sumą osiągniętą ze sprzedaży, a sumą w jakiej maszyna ta figuruje w inwentarzu jest dochodem, podlegającym opodatkowaniu na podstawie dekretu o podatku dochodowym?

Dochodem podatkowym jest jak wiadomo różnica pomiędzy sumą osiągniętego przychodu, a kosztami uzyskania, zachowania lub zabezpieczenia przychodu. Nie każdy jednak przychód jest brany pod uwagę. Art. 9 dekretu o podatku dochodowym przewiduje, że jednym ze źródeł przychodu, które są brane pod uwagę przy wymiarze podatku dochodowego jest sprze-

daż przedmiotów i praw majątkowych. W dalszym jednak ciągu dekret wyjaśnia, że nie każda sprzedaż przedmiotów jest uważana za przychód w rozumieniu dekretu o podatku dochodowym. Dekret stanowi, że jeżeli chodzi o ruchomości to sprzedaż przedmiotu ruchomego jest tylko wówczas źródłem przychodu w rozumieniu dekretu o podatku dochodowym, jeżeli sprzedaż ma charakter transakcji spekulacyjnej. Ani dekret o podatku dochodowym, ani rozporządzenie wykonawcze nie podaje bliżej ani nie wyjaśnia, co należy rozumieć

przez transakcję spekulacyjną. Dlatego też zaliczenie danej sprzedaży do rzędu transakcji spekulacyjnych zależy będzie w każdym indywidualnym wypadku od okoliczności, w jakich sprzedaż ta miała miejsce. Jeżeli sprzedaż maszyny została dokonana naprz. dlatego, aby zamienić ją maszyną nowocześniejszą, albo jeżeli sprzedaż dokonana została dlatego, że ze

względu na zmianę charakteru produkcji maszyna ta stała się zbędna — to takiej sprzedaży nie powinny władze skarbowe uważać za sprzedaż spekulacyjną.

(Gr.)

Radiomechanicy

NETKA E. — BYDGOSZCZ zapytuje czy w związku z zaliczeniem radiomechaników lotniczych do kategorii pracowników umysłowych, również i inni radiomechanicy są pracownikami umysłowymi

Wyliczenie osób zaliczonych do kategorii pracowników umysłowych, zawarte w art. 3 rozporządzenia Prezydenta R. P. o umowie o pracę pracowników umysłowych jest wyliczeniem wyczerpującym, wobec czego wszyscy ci, którzy w tym wyliczeniu nie są zamieszczeni, za pracowników umysłowych uznani nie są. Ponieważ ogłoszone ostatnio rozporządzenie uznało za pracowników umysłowych tylko radiomechaników lotniczych, przeto uznać należy, że inni radiomechanicy nie są pracownikami umysłowymi (Gr.)

Podatek od nabycia praw majątkowych

J. SW. — MIEDZYRZECZ. Zajmuje mieszkanie w nieruchomości stanowiącej własność spółdzielni mieszkaniowej. Czy pokwitowania czynszowe wystawiane przez administrację domu podlegają podatkowi od nabycia praw majątkowych?

Przez najem lokalu następuje odpłatne nabycie praw majątkowych. Zasada po-

wyższa znajduje swoje potwierdzenie w § 18, pkt. 1 rozp. Ministra Skarbu z dn. 8.11.1948 r. w sprawie wykonania dekretu z dn. 3.2.1947 r. o podatku od nabycia praw majątkowych (Dz. U. R. P. z roku 1948, nr 59, poz. 468).

Opodatkowanie zatem odpłatnego nabycia prawa majątkowego z tytułu najmu lokali nie może budzić zastrzeżeń. § 13, ust. 2 powołanego wyżej rozporządzenia Ministra Skarbu określa warunki, od których uzależnione jest opodatkowanie kwitów czynszowych. Wątpliwość co do wyżej ustalonej zasady może budzić przepis § 10, ust. 2, pkt. 3 rozp. wykonawczego do dekretu o podatku od nabycia praw majątkowych stanowiący, że „nie uważa się jednak za czynność zawodową najmu nieruchomości albo ich części, o ile nie następuje w wykonywaniu przedsiębiorstwa usługowego”. Pod pojęcie przedsiębiorstwa usługowego zalicza się hotele, domy zajezdne, a nie spółdzielnie mieszkaniowe.

W tym stanie rzeczy wobec braku podstawy do zastosowania postanowień art. 3, pkt. 1 dekretu z dn. 3.2.1947 r. o podatku od nabycia praw majątkowych (Dz. U. R. P. nr 27, poz. 106/47) oraz braku przepisu w powołanym wyżej dekrete, jak i rozporządzeniu Ministra Skarbu, co do ulg przedmiotowych odnośnie zwolnienia odpłatnego nabycia prawa majątkowego z tytułu najmu lokali przez spółdzielnie mieszkaniowe, należy stwierdzić, że kwity czynszowe w spółdzielniach mieszkaniowych podlegają opodatkowaniu podatkiem od nabycia praw majątkowych. (F. D.)

Podatek lokalowy

KON. KAZIMIERZ — BUK. Prowadzę sprzedaż towarów reglamentowanych (95 proc. obrotu) oraz towarów wolnorynkowych (5 proc. obrotu). Władza podatkowa ustaliła wymiar podatku lokalowego w wysokości 600 proc. podstawy opodatkowania. Czy słusznie?

Podatki komunalne, do których zalicza się podatek lokalowy uregulowane są dekretem z dn. 2.3.1946 r. o pod. kom. (Dz. U. R. P. nr 40, poz. 198 z roku 1947, oraz 21, poz. 42 i nr 41, poz. 297 z roku 1948).

Artykuł 29 cyt. dekretu przewiduje ulgi podatkowe, jeżeli chodzi o stopę procentową, dla lokali zajmowanych na inne cele niż mieszkalne, o ile podatnik wykonuje świadczenia rzeczy bądź usług w przeważającej mierze po cenach reglamentowanych.

W zasadzie zatem skoro obrót w przedsiębiorstwie Pańskim towarami reglamentowanymi wynosi 95 proc., a zatem „w przeważającej mierze”, winien Pan korzystać z ulgi podatkowej. Nie podaje Pan jednakże wartości obrotu towarami reglamentowanymi. Praktyka wydziałów podatkowych stoi na stanowisku, że pod pojęciem „w przeważającej mierze po cenach reglamentowanych”, należy rozumieć nie obrót w sensie ilościowym, a w sensie jego wartości. Innymi słowy skoro wartość obrotu towarami wolnorynkowymi (5 proc.) jest wyższa, aniżeli wartość obrotu towarami reglamentowanymi (95 proc.) Wydział Podatkowy wymierzył Panu podatek w wysokości 600 proc. podstawy opodatkowania.

Stanowisko takie reprezentuje również II instancja podatkowa. Z uwagi na to, że nie poda Pan dokładnie stanu faktycznego nie możemy Panu dać konkretnej o-

powiedzi. Wyjaśnienia nasze operują się na domniemaniu. (F. D.)

Odrzucenie ksiąg

AL. CZAPCZUK — BIBLSK: Urząd Skarbowy ustalił zaliczki na podatek obrotowy i dochodowy bez badania ksiąg na podstawie protokołu lustracji, dokonanej w czasie targu, kiedy jest największy ruch w sklepie. Czy postępowanie Urzędu Skarbowego jest prawidłowe?

Urząd Skarbowy ma prawo ustalić wysokość zaliczek na podatek obrotowy i dochodowy w trybie decyzji domiarowej nawet bez badania ksiąg handlowych. Urząd Skarbowy ustala zaliczki na podstawie tych materiałów, jakimi rozporządza. Między innymi mogą to być protokoły lustracji przedsiębiorstwa. Prawo przewiduje, że lustracja powinna się odbywać w dnie powszednie, w godzinach otwarcia przedsiębiorstwa i w sposób taki, aby nie hamowała normalnej pracy w przedsiębiorstwie. Jeżeli tamtejszy Urząd Skarbowy jako regulę stosuje przeprowadzanie lustracji w dnie targowe, to byłoby tu pole do odpowiedniej interwencji ze strony miejscowej organizacji kupieckiej. Na decyzję Urzę-

du w sprawie domiaru podatku służy zażalenie do Izby Skarbowej. (Gr.)

Najem placu

PAWELEC — TOPOLSKI — TRZEBINIA. Zawarliśmy przed sądem umowę z właścicielem placu, na którym prowadzimy przedsiębiorstwo, zobowiązując się płacić tytułem czynszu po 8.000 zł. miesięcznie. Właściciel obecnie żąda większej sumy i chce 100 proc. więcej. Czy jego postępowanie jest prawne i czy możemy się bronić?

Jeżeli umowa zawarta przed sądem nie określała terminu — to w każdym razie bez jej wypowiedzenia gospodarz nie może podwyższać komornego. Jeżeli gospodarz umowę wypowie — to pomiędzy stronami musi dojść do porozumienia co do wysokości komornego. Gdyby do takiej zgody nie doszło — trzeba zaryzykować proces sądowy i w sądzie domagać się ustalenia wysokości komornego na dotychczasowej wysokości. W ostatnich czasach nie było takich okoliczności, któreby mogły uzasadnić żądanie podwyżki komornego o 100 proc. (Gr.)

KURS STOLARSKI

W Olsztynie z początkiem września rozpoczynają się wykłady na kursie kwalifikacyjnym grupy stolarskiej przemysłu drzewnego, zorganizowanym przez Izbę Przemysłowo - Handlową. W kursie, w którym wykładają będą inżynierowie i technicy kierujący zakładami przemysłowymi, weźmie udział około 40 pracowników. (e)

ZMIANY ADRESOW

Ogólnopolskie Zrzeszenie Prywatnego Przemysłu Skórzanego i Futrzarskiego zmieniło adres i obecnie mieści się w Warszawie — Praga ul. Grodzieńska 51 m. 3 tel. 10-43-53. (e)

Ogólnopolskie Zrzeszenie Prywatnego Przemysłu Przetwórstwa Warzywno-Owocowego zmieniło adres i obecnie mieści się w Warszawie ul. Mokotowska 12 m. 3 (V piętro). (e)

OD REDAKCJI

W poprzednim, podwójnym numerze OTG zakradł się błąd techniczny, a mianowicie na stronie tytułowej podano mylnie numer kolejny. Powinno być 20/21, co wynika zresztą z wewnętrznej paginacji stron. Za błąd ten przepraszamy naszych Czytelników. Za liczne listy wskazujące na tę omyłkę serdecznie dziękujemy. Są one wyraźnym dowodem życzliwej więzi między Czytelnikami a Redakcją OTG.

REDAKCJA

Ogłoszenie drobne

Pracy u bezdzietnego małżeństwa w Warszawie poszukuje gospodyni

z wieloletnią praktyką, pierwszorzędnymi aktualnymi referencjami, bezwzględnie uczciwa.

Łask. zapytania uprasza się kierować do Redakcji „O.T.G.”, Warszawa — Flory 3 dla „Gospoś”.

Z życia Izby, Związków i Zrzeszeń

NOWE WŁADZE IPH W ŁODZI

W Izbie Przemysłowo-Handlowej w Łodzi odbyło się zwyczajne plenarne zebranie na którym w obecności przedstawiciela Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego dokonano wyboru nowych władz Prezydium, w którego skład weszli: Prezes Izby — Stefan Szpinger, wiceprezisi: z Sekcji Handlowej — Stefan Gniadkowski i Gerard Pomorski i z Sekcji Przemysłowej — Władysław Enge' i Oskar Gross.

RZECZOZNAWCY PRZY IPH W SZCZECINIE

Przy Izbie Przemysłowo - Handlowej w Szczecinie działa 74 rzeczoznawców z różnych dziedzin życia gospodarczego. Szczególnie wielkie znaczenie mają rzeczoznawcy portowi. Tych ostatnich jest blisko 40 i obejmują oni swą działalnością wszystkie dziedziny życia portowego (cp)

KURSY DLA ANALFABETÓW

Staraniem Izby Przemysłowo-Handlowej w Szczecinie zorganizowany został w gmachu Izby kurs dla analfabetów. Na kurs ten uczeszcza 15 osób. W najbliższej przyszłości przewidziane jest zorganizowanie dalszych tego rodzaju kursów również w innych miastach województwa. Prace w tym kierunku prowadzi wydział szkoleniowy Izby. (cp)

WALNE ZEBRANIE ZRZESZ. PRYW. PRZEM. FERMENTACYJNEGO

W dniu 1.7 br. w Łodzi odbyło się Nadzwyczajne Walne Zebranie Zrzeszenia Prywatnego Przemysłu Fermentacyjnego w Łodzi. Porządek dzienny obejmował sprawozdanie Prezesa z działalności Komisarycznego Zarządu Zrzeszenia za okres od 1.10.47 do 30.6.49 r. oraz wybory Zarządu Władz Zrzeszenia, którego prezesem został ob. Magrowicz. (e)

